

Årsmelding 2012

DEN NORSKE KIRKE

DØVEKIRKEN: Døvekirkenes Fellesråd & Døveprosten

INNHALD

Innleiing	4
Årbok 2012	7
Tema	16
Hva vil vi?	16
Kirkepolitiske målsettinger	16
Handlingsplan for teiknspråk	18
Gudstenestereform	18
Hvor er vi?	19
Trosopplæring	19
Bibelprosjekt	20
Arbeidsmiljø - AMU	20
Møteverksemd: Fellesrådet	22
Personal	23
Rekruttering av døve til kirkelig tjeneste	26
Økonomi	26
Hva trenger vi for å nå vidare?	29
Statistikk– Døvekirken i tall	30
Årsstatistikk	30
0. Målgruppe	30
3. Kirkelige handlinger	30
4. Gudstjenester	31
5. Kontakt med barnehage og skole	33
8. Frivillige medarbeidere	34
13. Stillinger	34
Likestilling	35
Fellesrådsområdet	35
Døveprostiet	35
Vedlegg 1: Tegnspråkhandlingsplan	37
Vedlegg 2: KOMPETANSEPLAN FOR DØVEPROSTIET	48
Målsetting:	48
Grunnkompetansen	48
Traineeprogrammet i Døveprostiet	48
Etterutdanning	48

Vidareutdanning.....	49
Oppfølging	49
Vikarbehov.....	49
Prioriterte tema i kompetanseutviklinga i Døveprostiet.....	49
Kontinuerleg	49
Prosjekt.....	49
Vedlegg 3: Bemannings- og personalstruktur og –strategi i Døveprostiet	51
Prinsipp:.....	51
Bemanning:	51

Døvekirken er kirke av alle Døve og hørselshemmede medlemmer i Den norske kirke og for alle som bruker norsk tegnspråk.

DØVEKIRKEN I EN NY TID

«Veien til døves hjerter går gjennom tegnspråket,» skal den første døvepresten, Conrad Svendsen, ha sagt da han ble irrettesatt for å bruke tegnspråk til elevene ved døveskolen. Han ble beskyldt for å ødelegge barnas språk når han brukte tegnspråk.

Historien forteller at døve for 200 år siden var "utelukket fra Alterens Sakrament" som en følge av at de var utelukket fra konfirmasjonen på grunn av mangel på undervisning på tegnspråk. Derfor begynte døveprestens tjeneste med å samle døve barn og unge fra hele

landet til konfirmasjonsundervisning. I 1893 ble den første døveprest kalt til tjeneste og året etter i 1894 ble den første Døvekirken anskaffet. I 2012 er det døvemenigheter over hele landet knyttet til 5 menighetsråd og 3 menighetsutvalg med sitt fremste mål å forkynne evangeliet på tegnspråk.

I 2008 fikk norsk tegnspråk offisiell status som norsk språk. I 2012 vedtok Døvekirkenes Fellesmøte en plan for norsk tegnspråk som det muntlige språket i Døvekirken. Denne kalles «Tegnspråkhandlingsplan». Mens den første døvepresten Conrad Svendsen framleis jobbet for døve ble det mer og mer myndige døve i menighetsråd og i fellesråd som eier Døvekirken og som gjør seg gjeldende i den. Døvekirken blir kirke av døve og tunghørte på linje med andre av-organisasjoner som det heter.

Døve og hørselshemmede utgjør en kulturell og språklig minoritet i Norge samtidig som de også i stor grad gjør seg gjeldende i majoritetskulturen. Det er flere og flere som bruker Norsk tegnspråk daglig. I dag bruker om lag 25 000 dette språket daglig, og dette er flere brukere enn de som bruker samisk daglig. Med dette er norsk tegnspråk det største minoritetsspråket i Norge. Døve blir mer og mer stolte av språket og kulturen sin.

Tradisjonelt var døvekirkene knyttet til de byene der det var døveskoler. Disse skolene har vært kulturelle sentre for døvekulturen, som har bruken av tegnspråk som sitt kjennetegn. Med signalene om nedleggingen av de statlige Døveskolene vil dette få konsekvenser for hvordan kirkelig aktivitet planlegges og gjennomføres. Døvekirken må dermed i større grad bli mobil og fleksibel i betjening av både barn, ungdom og de øvrige målgruppene.

Døvekirken må i sterkere grad bli present ikke bare på noen tyngde- og møtepunkt, men over hele landet og må derfor etablere flere menigheter. Det har de siste årene vært en gledelig utvikling med aktiv menighetsutvikling. Menighetsutvalg i Møre, Tromsø, Vestfold og Kristiansand har på hver sin måte utviklet et arbeid med ønske om å etablere egne menigheter. Ålesund har allerede fått status som menighetsråd og Tromsø vil få det i løpet av 2013. Dermed har vi i Døvekirken gått fra 4 til 6 døvemenigheter og vil antakelig innen de nærmeste årene ha 8 døvemenigheter i vårt landstrakte

land. Disse døvemenighetene vil måtte arbeide slik, at de gjennom nært samarbeid med de lokale bispedømmene og menighetene kan tilby en kirkelig tjeneste på tegnspråk til målgruppen. Slik vil døvemenighetene være en aktiv samarbeidspartner for Den norske kirke i å sikre en bred tilrettelagt tjeneste på tegnspråk.

FØRSTE FELLES ÅRSMELDING FOR DØVEKIRKEN

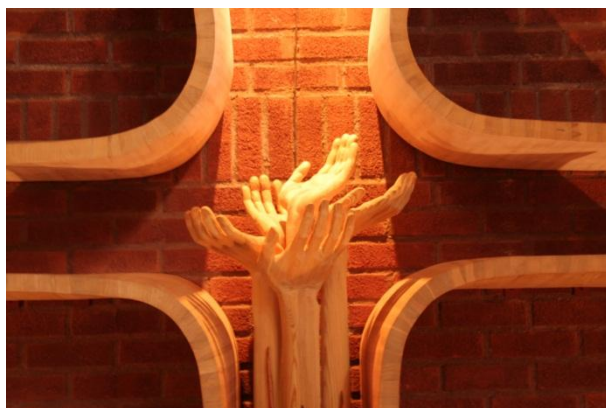
Årsmelding for Døvekirken i 2012 er den første felles årsmeldingen for både Døveprostiet og Døvekirkenes Fellesråd. En felles årsmelding ble initiert gjennom Døvekirkens årlige styringssamtale med Kirkerådet i 2012. Det vises for øvrig til Oslo bispedømmeråds og Oslo biskops årsmelding der det også blir redegjort for Døveprostiet i lys av visjon og målsettinger.

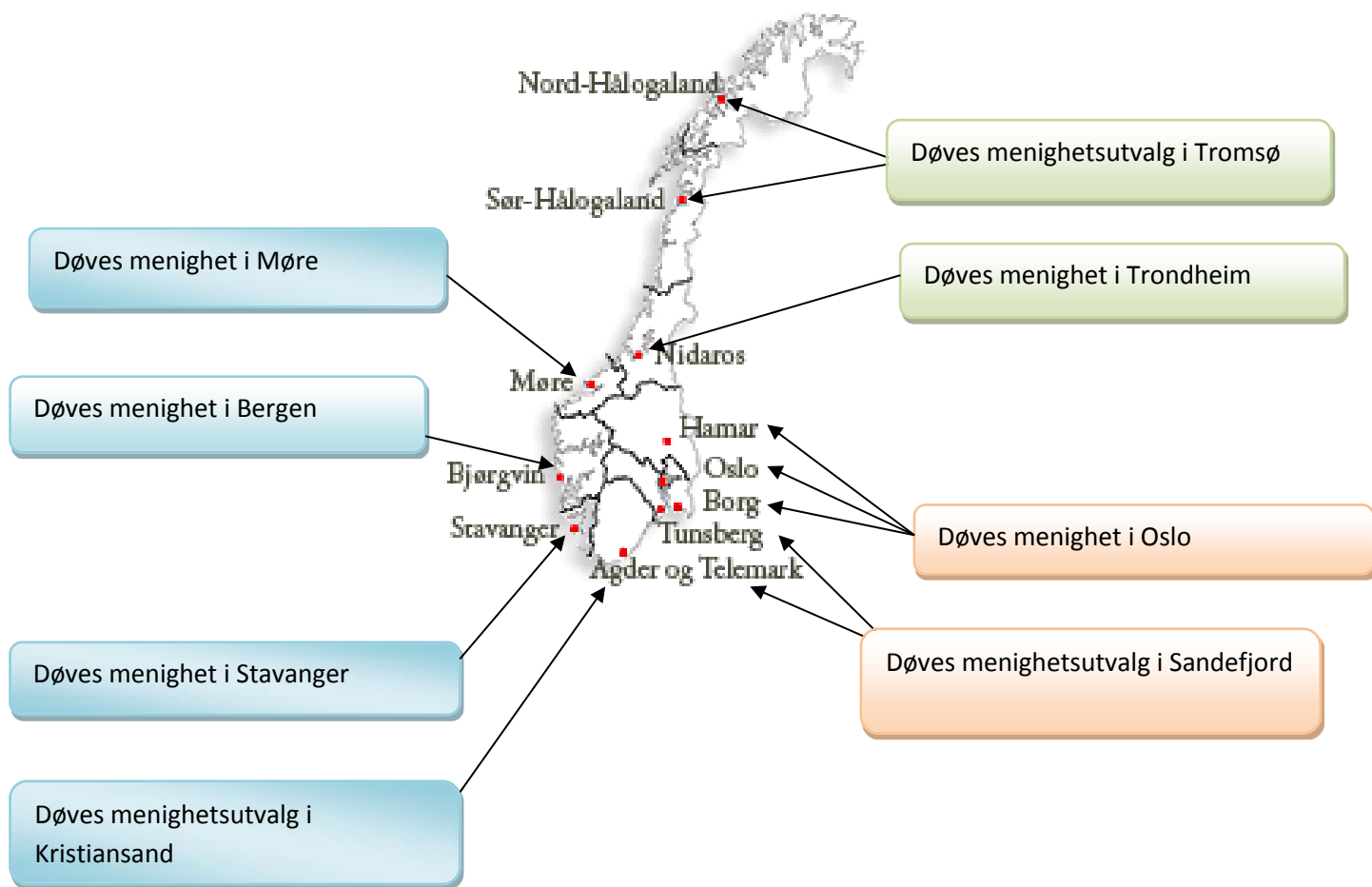
Døveprostiet er som prosti i Oslo bispedømme ivare tatt på linje med de øvrige prostiene i Oslo bispedømme. Oslo biskop og Oslo bispedømme har et helt spesielt organisatorisk og kirkepolitisk ansvar for prostiet. I 2009 vedtok Oslo bispedømmeråd 10 ambisiøse kirkepolitiske målsettinger for Døvekirken. Døvekirken har også selvstendig representasjon i Oslo bispedømmeråd og Kirkemøtet.

GENERELL BESKRIVELSE OG VURDERING AV MENIGHETENE

Det er om lag 5.000 døve/hørselshemmede og ca 25.000 tegnspråkbrukere som bruker tegnspråk daglig i Norge. Av dem er i overkant av 80% medlemmer i Den norske kirke. Dermed er medlemsgrunnetallet i døveprostiet i overkant av 4.000 døve/hørselshemmede og 20.000 medlemmer inkludert de døves nettverk som foreldre og søsken som også er målgruppen for Døvekirken.

Selv om Døvekirken ligger under Oslo bispedømme, vedrører vårt arbeid heile landet, også de andre bispedømmene i vårt langstrakte land. Derfor har bispemøtet vedtatt en plan om både sentralt (Oslo biskop) og lokalt (de øvrige biskopene) tilsyn. Arbeidet er organisert i fire distrikt og prestene og kateketer og diakonen samarbeider i dag i 3 samarbeidsområder, slik som de vises i grafikken under:

Samarbeidsområder:

- Oslo og Sandefjord (Det østenfjelske distriktet)
- Tromsø og Trondheim (Det nordenfjelske distriktet)
- Møre, Bergen (vestenfjelske distrikt), Stavanger og Kristiansand (Det sør-vestenfjelske distriktet)

16. – 18. MARS-DØVEKIRKENES FELLESMØTE, ÅLESUND

«Døves menighetsråd samles årlig til et felles møte for behandling av aktuelle saker av felles kirkelig karakter.»¹

Hovedsaken på Døvekirkenes Fellesmøte i 2012 var behandling og vedtak av Døvekirkenes plan for tegnspråk. Denne var forberedt gjennom hele 2011. Representanter i komiteen hadde også gjennomført høringer i menighetene der de besøkte hvert menighetsråd. Både Norges Døveforbund og Norsk språkråd var representert og uttrykte begeistring for at Døvekirken på møtet vedtok **Handlingsplanen for tegnspråk**. Oslo bispedømmeråds kirkepolitiske målsettinger for Døvekirken vedtatt i 2009 har vært en av inspirasjonskildene for denne planen.

Plan for arbeidet med **gudstjenestereform** i

Døvekirken ble vedtatt på Døvekirkenes fellesmøte i 2011, men ble også stadfestet gjennom behandlingen av handlingsplanen for tegnspråk som ble vedtatt i 2012. Når resultatet av reformen nå er innført i Den norske kirke starter en ny etappe med videre arbeid fram til 1.søndag i advent i 2015 i Døvekirken.

Parallelt med fellesmøtet i Ålesund ble det i 2012 for første gang arrangert ungdommens fellesmøte. **"Ungdommens plass i Døvekirken"** var en av de viktige sakene som ble tatt opp. I framtida skal Ungdommens Fellesmøte alltid arrangeres parallelt med Døvekirkenes Fellesmøte.

En stor takk til dem som var med og arrangerte fellesmøtet, både fra Døves menighet i Møre og Kirkevergens stab.

12.-17. APRIL - KIRKEMØTET, TEMA ER BIBELEN.

Døvekirken sin representant i Oslo bispedømmeråd og i kyrkemøtet er Knut Rune Saltnes. I tillegg er Marius Eide Berge valt inn i som vanlig representant frå Oslo bispedømme, og har bakgrunn frå ungdoms- og menighetsarbeidet i Døvekirken. "Bibelen - I opphavet var Ordet" var hovudtemaet for Kyrkjemøtet 2012. Mellom sakene på saklista var Ny salmebok ei hovudsak. Knut Rune Saltnes minna kyrkjemøtet om at dei vedtok i 2011² at tekstboka skulle omsetjast også til dei samiske språk og norsk teiknspråk. Når Døvekirken nå er i gang med sin Gudstjenestereform er det også nødvendig å

¹Se: Forskrift om ordning for døvemenigheter og døvepresttjenesten. § 7 tilgjengelig på: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19980417-0338.html#7>

² Se: Vedtak i Sak 6/11 lengst nede i vedtaket, tilgjengelig på <http://www.kirken.no/?event=DoLink&famID=169281>

sette fokus på salmar på teiknspråk. Det bør det vere mogleg å publisere teiknspråksalmar som eit tillegg til den nye salmeboka, slik at den ikkje berre inneheld salmar på norsk, samisk, engelsk og andre språk, men også norsk teiknspråk.

22. APRIL - INNSETTELSE AV NY DØVEPREST I SIGNO

Signo er en døvekirkelig diakonal stiftelse. Oslo biskop har tilsyn med stiftelsen og døveprestedtjenesten i Signo er knyttet til Døveprostiet og Døveprosten har årlige samtaler med døvepresten. Døveprosten har også fast sete i Signo sitt hovedstyre.

Den nye døvepresten Marco Kanehl ble innsatt av døveprost Roar Bredvei i innsettelses-gudstjeneste i Signo sitt kapell i Andebu 22. april 2012.

23. - 27. APRIL OG 7.-9. NOVEMBER - TEGNSPRÅKKURS PÅ HØYSKOLEN I SØR-TRØNDRAG

Både den faglege og den teiknspråklege kompetansen hos dei tilsette i Døvekirken skal byggast opp og haldast ved like. Difor har Døvekirken vedtatt en ambisiøs kompetanseplan der alle tilsette først får tilbod om teiknspråkutdanning eller fagleg utdanning tilsvarande 60 STP og seinare tilbod om to veker i året med etterutdanning i skjæringspunktet mellom norsk teiknspråk og praktisk teologi. Dette skjer i samarbeid med Høgskulen i Sør-Trøndelag. Kursdagane ble gjennomført 23.-27.4. og 7.-9.11. 2012. I tillegg har Døvekirken ved utgangen av 2012 8 deltidsstudentar som er i gang med teiknspråkutdanning eller faglig utdanning tilsvarande 60SP ved sidan av arbeidet sitt.

27. – 29. APRIL – UNGDOMSTING FOR OSLO BISPEDØMME I DØVEKIRKEN OSLO

Helgen 27.–29. april blei det arrangert ungdomsting for Oslo bispedømme. Denne gangen var det Døvekirken i Oslo som var vertskap for Ungdomstinget. Oslo bispedømmeråd har et egen ungdomsråd som kalles URO (Ungdomsrådet i Oslo bispedømme) og Døvekirken har sitt eget ungdomsråd som kalles LUD (Døvekirkens Lands-Ungdoms-Råd).

21. - 25. MAI- IEWG KONFERANSE, ROMA

IEWG – The International Ecumenical Working Group, den internasjonale, økumeniske arbeidsgruppen (for kirkelig virksomhet blant døve), ble grunnlagt i 1950 som et interessefelleskap for døveprester. Den er i dag et åpent arbeidsforum for alle ansatte og frivillige i det døvekirkelige arbeidet. Annen hvert år arrangerer IEWG en økumenisk fagkonferanse.

Konferansen i 2012 fant sted i utkanten av Roma. Døvekirkenes kirkelige fellesråd (FR) og Døveprosten hadde valgt å legge årets medarbeidersamling til denne konferansen.

Årets konferansetema var Empowering Deaf People in the Church («Myndiggjøre døve i kirken»). Lederen i Døvekirkenes fellesråd Nora E. Mosand og førstemanuensis Odd-Inge Schrøder var blant

foredragsholderne. Det ble spesielt arbeidet med visuell liturgi.

Neste IEWG-konferanse finner sted i Nürnberg i Tyskland.

6. JUNI / 16. OKTOBER -TROSOPPLÆRINGSFORUM

Koordinator gjennomfører to faglige samlinger i løpet av året, TRO I på våren og TRO II på høsten. TRO I omfatter alle kateketer og trosopplærere, mens TRO II er utvidet med prestene som også jobber med trosopplæring. TRO I ble gjennomført 6.6 og TRO II 16. oktober (dagen før Trosopplæringskonferansen i Lillestrøm).

TRO I hadde visjon for trosopplæringen og kartlegging som tema, mens TRO II tok for seg leirvirksomhet og

ledertrening i Døvekirken; tidligere erfaringer og veien videre. Denne dagen ble det opprettet komiteer, og disse komiteene vil legge frem forslag til hvordan vi skal drive leir og ledertrening videre på TRO II i 2013.

14. – 16. SEPTEMBER - DØVES KULTURDAGER, KRISTIANSAND

Døves kulturdager er en nasjonal kulturfestival for Døvekulturen som arrangeres hvert år av Norges Døveforbund i en annen by.

Døvekirken som en viktig del av Døvekulturen er en naturlig del der. Døvekirken hovedarrangement i 2012 var en Gudstjeneste i Domkirken i Kristiansand. Gudstjenesten var en høgmesse etter Døvekirken liturgi på norsk tegnspråk som ble gjennomført i tett samarbeid med Domkantorene og prest og diakon i Domkirken og med aktivt bruk av Døvekirken poesimedarbeidere, dansere og medliturger. Gjennom stemmetolker ble gudstjenesten også tilrettelagt for Domkirkens menighet. I tillegg var Døvekirken trosopplæring medarrangør for

Kulturdagens ungdomsfest på lørdag kveld for å legge til rette for et alkoholfritt alternativ for ungdom.

Døvekirken hadde også en informasjonsstand med hovedsak rettet på trosopplæringsreformen i Kirken og det viktige arbeidet som Døvekirken står i når det gjelder oversette bibelfortellingene til tegnspråk. I tillegg hadde vi i fokus på registrering av medlemmer i kirken som naturlig hører hjemme i døvekirken.

OM PROSTEBESØK

Omtrent hvert 8. år visiterer Oslo biskop døvemenighetene. Hvert år besøker Døveprosten menighetene. På disse besøkene deltar også kirkevergen. Likeledes er trosopplæringskoordinatoren med for å fokusere på menighetens arbeid med trosopplæring. Prosterådgiveren er med som referent. Det ble i 2012 gjennomført prostebesøk over minst 2 dager i alle Døvemenighetene.

Tema for prostebesøket i 2012 var:

- Helhetlig menighetsplan som et strategidokument for menighetene
- Lokal trosopplæringsplan, forslag frem mot godkjenning i 2014.
- Konsekvensene av Døvekirken Tegnspråkhandlingsplan for menigheten?
- Statistikk for 2011, gudstjenester og kirkelige handlinger
- Kartlegging av døve og hørselshemmede.
- Oppfølging av Medarbeiderundersøkelsen fra desember 2011 på prostebesøket og i medarbeidersamtalene.

Under prostebesøkene gjennomførte også prosten medarbeidersamtaler med prester, kateketer og diakon. De øvrige ansatte fikk tilbud om samtaler med prost.

Møtet med menighetsrådet innledes med et bibelsk tema til felles refleksjon og en samtale om det åndelige liv i menigheten.

Generell oppsummering for alle menighetene etter prostebesøkene i 2012:

1. **Kartlegging av døde og hørselshemmede.** Oppdatering av medlemsregisteret og kartlegging av hørselshemmede og døde barn og unge må ha prioritet i menighetene.
2. **Helhetlig menighetsplan.** Menighetene bes om å revidere helhetlig menighetsplan årlig.
3. **Lokal trosopplæringsplan.** Siden denne planen skal godkjennes av Oslo biskop i 2014 må alle menighetene prioritere ferdigstilling av denne planen i 2013.
4. **Tegnspråk handlingsplan.** Menighetene oppfordres til å lage lokal tiltaksplan i 2013.
5. **Gudstjenesten.** Alle menigheter bør fokusere på gudstjenestearbeidet ved å aktivt bruke Døvekirkenes høymesseliturgi fra 1995 og annet materiell utviklet på norsk tegnspråk. Gjennom arbeidet med Gudstjenestereform i Døvekirken vil menighetene bli utfordret på gammelt og nytt stoff som skal utprøves i perioden 2013 til 2016.

10., 14. OG 15. JUNI - PROSTEBESØK OSLO OG VESTFOLD

OSLO

Besøket ble innledet med gudstjeneste i Oslo 10.juni. På dette prostebesøket fikk vi oppleve en godt forberedt gudstjeneste i tråd med Døvekirkenes høymesseliturgi og med mange deltakende frivillige bestående av ungdom, voksne og eldre. I gudstjenesten fikk vi som vanlig i Oslo også oppleve søndagens tema og evangelium tolket gjennom moderne ballett, orgel og perkusjon.

Etter 5 år med betydelige vakanser i Oslo var alle stillinger besatt i 2012 i og med ansettelse døvekapellan Marita Solberg Bjerke og sokneprest Jarl Åge Tjørn.

Gudstjenesten. Døves menighet i Oslo har siden Døvekirken fikk sin første Gudstjenesteliturgi på tegnspråk i 1995 satset offensivt på gudstjenestearbeidet. Menigheten har ansatt poesimedarbeider i 50 % for å arbeide spesielt med poesi og drama i gudstjenesten. Gjennom mange år er gudstjenestene i Oslo utviklet ved ukentlige gudstjenesteverksteder før søndagens gudstjeneste. Slik er det etablert en god tradisjon for involvering og deltakelse av ministranter og medlitter. Det er arbeidet aktivt med bruk av moderne ballett i hver gudstjeneste og jevnlig ved kirkelige handlinger.

Statistikk og gudstjenestefrekvens i menigheten. Gudstjenestefrekvensen har gjennom 5 år med vakanser blitt noe lavere i distriktene i Det østenfjelske. Det var fokus på prostebesøket å øke antall gudstjenester til «gammelt nivå» og endatil øke det utover det.

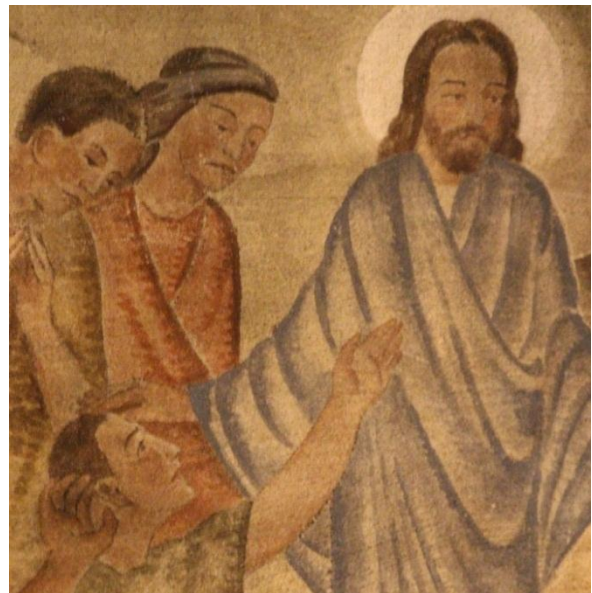
Hedmark og Oppland. Det er gledelig at det er etablert månedlige samlinger for døve i Oppland og Hedmark. Disse samlingene gjennomføres i samarbeid med Storhamar kirke i Hamar der diakonen i menigheten har deltatt på to ukeskurs i tegnspråk ved Ål Folkehøyskole i 2012.

VESTFOLD OG TELEMARK

Etablering og organisering av menighetsarbeidet i Vestfold har også for menighetsrådet i Oslo hatt et stort fokus i 2012. De har over lang tid utviklet et aktivt menighetsarbeid og har hatt presteressurs og kateket. I søknad om menighetsrådsstatus har departementet vist til at når kirkebygg er på plass kan statusendring komme. I oktober 2012 ble det anskaffet et egnet bygg i Sandefjord som etter bruksendring skal bli Døvekirke i Vestfold og Telemark. Nå vil arbeidet fram til å bli en egen menighet fortsette. Det bør være en klar målsetting at Vestfold får status som menighet og kirken kan vigsles i løpet av 2013. Det er også etablert et nært samarbeid med Tunsberg bispedømme, kirkene i Sandefjord og Sandefjord kommune.

24. – 26. JUNI - PROSTEBESØK TRONDHEIM OG TROMSØ

Prostebesøket ble innledet med en gudstjeneste etter Døvekirkens liturgi i døvekirken i Tromsø. Som alltid i Tromsø var det også denne gangen mange medvirkende både som medliturger og med poesi. Og ved hjelp av stemmetolker kunne alle medvirkende i gudstjenesten bruke tegnspråk og gudstjenesten ble slik også tilgjengelig både for døve og hørende.

TROMSØ

Sommeren 2012 fikk menighetsutvalget i Tromsø det etterlengtede brevet fra departement om at de i 2013 blir egen menighet. Det var deretter møter og samtaler med menighetsutvalg der fokus var på gudstjenestetilbudet fra Bodø til Kirkenes og kartlegging av barn-, ungdom og øvrige medlemmer i Døvekirken i dette området. Det er meget gledelig at det er etablert et bredt gudstjenestetilbud med god deltakelse både i Tromsø og i hele dette store distriktet.

TRONDHEIM

Prostebesøket i Trondheim ble innledet med besøk av biskop Tor Singsaas i Nidaros. Han var først med på en morgenbønn i Trondheim Døvekirke. Deretter møtte han stab og deler av menighetsrådet til møte i de nye kontorlokalene i Klosterbakken. En hovedutfordring i samtalen var samarbeidet mellom Nidaros bispedømme og Døvekirken om tilrettelegging av trosopplæring for hørselshemmede og døve barn og unge i et samarbeid mellom lokalmenighet og Døvekirken i Trondheim. Et annet tema gudstjenesten som planlegges i Nidarosdomen under Døves kulturdager 2013.

Statistikk og gudstjenestefrekvens i døvemenighetene. Det er slik planarbeidet i Trondheim og Tromsø beskriver det, ønskelig med flere gudstjenester i distriktet, særlig i Nord-Trøndelag og Nordland.

23. - 25. SEPTEMBER PROSTEBESØK, MØRE

Prostebesøket ble tradisjonen tro innledet med kveldsgudstjeneste i Volsdalen kyrkje. På grunn av behovet for et større innslag av tegnspråk og døv deltakelse i gudstjenesten ble dette prostebesøket innledet med et gudstjenesteverksted der frivillige medliturger fra menigheten deltok sammen med dødeprest og dødeprost.

Gudstjenesten. Gudstjenestens språk og uttrykk var et fokus for årets prostebesøk i Møre. Døves menighet i Møre har gudstjenestene sine ofte sammen med den hørende menigheten i Volsdalen og dermed har gudstjenestens språk i stor grad vært preget av et språk som ligger nært opp til norsk talespråk og tegn med stemme. Av den grunn er det nødvendig å arbeide aktivt for at innslaget av norsk tegnspråk og bruk av Døvekirken høymesseliturgi blir større samtidig som det arbeides aktivt for deltakelse av frivillige og medliturger i gudstjenestene.

Døvemenigheten på Møre har en jevn og god gudstjenestefrekvens. I tillegg har menigheten også samlinger i Ålesund og Molde med preg av diakonalt møtested med enkel bønn eller andakt.

18. OG 19. NOVEMBER- PROSTEBESØK I BERGEN

Ved framkomsten til Døvekirken i Bergen ble vi møtt av nydelig lukt av heimebakst frå Døvekirken kjøkken der kyrkjjetenaren var i full sving. Baksten var en av ingrediensane på eit rikt dekket kaffibord som vi fikk servert etter kveldsgudstjenesta.

Gudstjenesten. Det er gledelig å være vitne til et aktivt gudstjenestearbeid i menigheten. Menigheten ble oppmuntret til å arbeide videre med gudstjenesten og gjøre seg enda mer nytte av Døvekirken høymesseliturgi og øvrig materiell utviklet på norsk tegnspråk i Døvekirken. Det er gledelig at mange elementer fra denne liturgien ble brukt aktivt i gudstjenesten på prostebesøket. Likeledes gjorde døve medliturger og frivillige som fremførte poesi og tekster i gudstjenesten sterkt inntrykk.

Statistikk og gudstjenestefrekvens i døvemenighetene. Døveprosten har utfordret menighetsrådet til å utvide gudstjenestetilbudet i det langstrakte distriktet utenom Bergen i Bjørgvin bispedømme.

2. OG 3. DESEMBER - PROSTEBESØK I STAVANGER

Prostebesøket ble innledet med innsettelsesgudstjeneste for menighetens nye sokneprest Leif Hadland. Tradisjonen tro var det en gudstjeneste etter Døvekirkenes høymesseliturgi og med aktivt bruk av medliturger under ledelse av Arnstein Overøye. I tillegg var barn og ungdom fra "Lys våken" meget våkent med i gudstjenesten.

Plan for deltakelse av døvblinde i menigheten.

Det er meget tydelig i alle gudstjenester i Stavanger at de på en helt unik måte klarer å

tilrettelegge gudstjenestene for døvblinde og at det alltid er en betydelig andel døvblinde som deltar i gudstjenesten. Menigheten ble oppfordret til å lage en plan for dette arbeidet som også kan inspirere de øvrige døvemenighetene til en god tilrettelegging.

Gudstjenesten. Gudstjenestelivet i menigheten har i mange år vært preget av aktivt bruk av Døvekirkenes høymesseliturgi og der døde og hørselshemmede medliturger leder deler av liturgien i samarbeid med prest. Menigheten ble oppfordret til å fortsette utviklingen av gudstjenesten etter denne målsettingen og aktivt arbeide for tolker til å stemmetolke.

Statistikk og gudstjenestefrekvens i døvemenighetene. Menighetsrådet i Stavanger har forlengelsen gjort vedtak om at de vil jobbe for to gudstjenester i måneden i Kristiansand og en gudstjeneste i måneden i Haugesund i tillegg til gudstjenesten i Døvekirken i Stavanger. Dette betyr ønske om en dobling av antall gudstjenester i Det sør-vestenfjeldske distrikt. Menigheten ønsker å vokse og å være enda mer present i distriktet og ønsker å etablere en egen menighet i Kristiansand.

9. DESEMBER -VIGSLING AV TOMASKIRKEN

Stiftelsen Signo står i likhet med Døvekirken under Oslo biskops tilsyn. Det var derfor Oslo biskop sammen med Tunsberg biskop vigslet verdens første sansekirke for døde og døvblinde Andebu i Vestfold 9. desember.

Døvekirkenes gave til kirken var en nyskrevet salme på norsk tegnspråk forfattet og fremført av Georg Bjerkli fra Trondheim.

26. DESEMBER - 2. JULEDAG - TV-GUDSTJENESTE FRA DØVEKIRKEN I TRONDHEIM

Det var som vanlig høy forventning til TV-gudstjeneste på tegnspråk fra Trondheim. Vi fikk oppleve en gudstjeneste basert på Døvekirkenes høymesseliturgi og med et stort antall medliturger og frivillige både innenfor tegnspråkpoesi, liturgiske ledd og endatil "tegnkor". Det er mange år siden mange kunne se dette. Barn og voksne hadde jobbet godt med tegnspråket i innøvingen av korsangene. Og det var fint å se hvordan alle aldre og også ulike nasjonaliteter preget gudstjenesten. Erik

Gjengedal med sitt gode tegnspråk og en god ledelse av gudstjenesten gjorde dette til en stor opplevelse. I tillegg maktet han å balansere Stefanustemaet sammen med preget av Jul på denne gudstjenesten. Piggtråd er symbolet for Stefanusalliansen. Symbolikken med piggtråd i krybben gjorde sterkt inntrykk og var et tydelig uttrykk for budskapet akkurat denne dagen.

KIRKEPOLITISKE MÅLSETTINGER

Oslo bispedømmeråds Kirkepolitiske føringer for Døvekirken³

1. Bibelen på tegnspråk
  - *Kyrkjemøtet vedtok i 2011⁴ å omsetje tekstboka for Den norske kyrkja til dei samiske språk og norsk teiknspråk. Det er naturleg at dette gjerast parallelt med arbeidet med gudstenestereforma i Døvekirken og at kyrkjerådet på vegne av Kyrkjemøtet følgjaropp dette i samarbeid med Bibelselskapet og Døvekirken og sikrar dei ressursane som trengs til dette arbeidet.*

2. Kirken er der døve er samlet – minst en døvemenighet i hvert fylke
  - *Som eit første steg ser ein det som mogleg å få ein Døveprest som er ansvarleg for kvart bispedøme. Til å nå dette målet trenger vi berre 2,5 stillingar i prestelinja og tilsvarende ressursar til Døvekirken sitt fellesråd.*

3. Fullverdig kirkelig tilbud for "Spredtboende døve"
  - *Etter at de statlege døveskulane til dels leggjast ned og meir fungerer som kompetansesentra, er det ennå meir nødvendig at Døvekirken gir et tilbod der døve bor i tett samarbeid med lokalmenighetene i Den norske kyrkje.*

4. Gudstjenestereform i Døvekirken
  - *Døvekirken vedtok i 2011 ein plan for gudstjenestereform i Døvekirken. Målet der er at lokale grunnordningar er vedtatt og den nye liturgien kan bli innført frå 1. søndag i advent 2015. Reforma skal også inkludere kyrkjelege handlingar, salmar og tekstbok.*

³OBDR-053/09 08.06.2009 tilgjengeleg på:

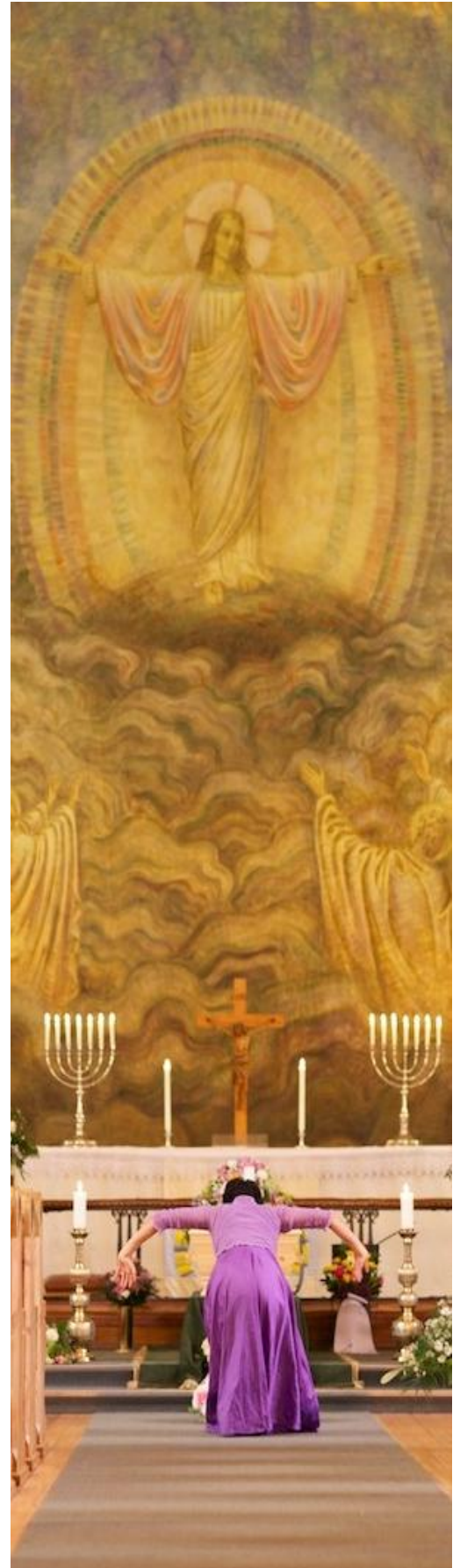
<http://www.dovekirken.no/event/doLink/famid/262408> og

<http://www.kirken.no/oslo/doc//Protokoller%20OBDR/Protokoller%202009/OBDR-protokoll%2020090608.pdf>

⁴ Sak 6/11 tilgjengeleg på: <http://www.kirken.no/?event=DoLink&famID=169281>

5. Kirkens reformer og planer skal også utvikles på tegnspråk for Døvekirken
  - *Døvekirken er i ferd med å avslutte arbeidet med planane for trosopplæring. Døvekirken er i en opptrappingsfase der siste tildeling frå kyrkjerådet bør komme snart.*
  - *De andre planane manglar diverre framleis på teiknspråk. Når Den norske kyrkje vedtar planer må de alltid også inkludere Døvekirken og teiknspråk.*
6. Etablering av Fagråd for visuell teologi, trosopplæring og diakoni
  - *Døveprostiet har over tid utviklet en kompetanseplan for grunnutdanning og vidareutdanning av døveprestar, kateketar og diakonar.*
7. Beredskapsordning i Døveprostiet som i øvrige prostier i landet.
  - *Det er vanskeleg å forstå at Døveprostiet som det einaste prostiet i landet ikkje blei innlemma i beredskapsordninga då den blei etablert.*
  - *Døveprostiet har i 2012 utarbeidet ei ordning for beredskap saman med fagforeignene som er sendt over til Oslo bispedømmeråd til vidare behandling.*
  - *Grunngjevinga er enkel og sjølv sagt:*
    - *Døve som språklig minoritet i Noreg har krav til å få bli ivaretatt med dødsbod og annen uoppseieleg teneste på sitt språk i likt med alle andre.*
    - *Også døveprestar har rett på regulert fritid slik som dei andre prestane.*
8. Media. Flere gudstjenester og for eksempel morgenbønner på tegnspråk på NRK1
9. Utvikle Døvekirkens hjemmeside, www.dovekirken.no
  - *I 2012 vart det gjennomført ei grundig fornying av heimesida som skal fortsetje i 2013 og der ein nå må leggje ut informasjon på teiknspråk.*
10. Informasjon på www.kirken.no på tegnspråk
  - *Den norske kirkes internettsider må også ha informasjon på teiknspråk.*

HANDLINGSPLAN FOR TEIKNSPRÅK

På fellesmøtet i Ålesund 2012 ble handlingsplan for tegnspråk vedtatt. Planen definerer norsk tegnspråk som det naturlige språket i Døvekirken. Dette medfører at vi nå har formalisert norsk tegnspråk som det muntlige språket i Døvekirken. Dette får konsekvenser på mange områder, spesielt opplæring av ansatte, tegnspråklige saksdokumenter og tegnspråklig informasjonsarbeid. Handlingsplanen ligg som et vedlegg til denne årsmeldingen.

GUDSTENESTEREFORM

Liturgireforma i Den norske kyrkja starta med eit vedtak i Ungdommens kyrkjemøte i 2003 og 1. søndag i advent 2012 tok "alle kyrkjelydane" i bruk den nye liturgien. Då liturgien vart vedtatt i kyrkjemøtet vart den utgitt på bokmål, nynorsk og samisk, men diverre ikkje på norsk teiknspråk. Døvekirken har difor vedtatt å gjennomføre si eiga gudstenestereform som skal utviklast i 2013 og 2014 og implementerast frå 2015.

Dette er eit stort prosjekt som består av fire delprosjekt:

1. Eiga gudstenestebok for gudsteneste Døvekirken
2. Eiga tekstbok for gudsteneste i Døvekirken
3. Eiga gudstenestebok for kyrkjelege handlingar
4. Nye salmar på teiknspråk
5. Utvikling av visuell kunst, ballett og dramaturgi i Døvekirken.

Døvekirken er godt i gang og planen for dette arbeidet blei handsama slik i Døvekirken::

1. Døvekirkenes Fellesråd oppnemnte i februar 2011 ei prosjektgruppe for arbeidet.
2. Plan for gjennomføring av Gudstenestereform i Døvekirken blei så vedteken av Døvekirkenes Fellesmøte 29. Mai 2011.
3. Denne planen blei følgt opp i møtet i Døvekirkenes Fellesråd 7. desember 2011.
4. Januar 2012 blei planen sendtover til Oslo biskop til oppfølging.
5. 7. Juni 2012 oppnemnde Oslo biskop styringsgruppa "Gudstenestereform i Døvekirken". Oppnemninga ble lagt frem for Oslo Bispedømmeråd 21. Mai 2012.
6. 4. mars 2013 skal styringsgruppa ha sitt første møte og der formulere eit oppdrag til prosjektgruppa for gudstenestereforma.

Planen legger opp til utvikling og oversetning av liturgiane basert på Døvekirken si høgmesseliturgi frå 1995 og med inspirasjon frå Den norske kyrkja si gudstenestereform. Vidare tenker ein at tekstboka i første omgang vil bli oversett etter ein egen kanon for Døvekirken og at resten av tekstboka omsetjast på lengre sikt. Målsettinga med denne planen er at Døvekirken si gudstenestereform skal bli innført 1. søndag i advent 2015. Fram til innføringa av gudstenestereforma bruker kyrkjelydane i Døvekirken den gjeldande høgmesseliturgien i Døvekirken frå 1995. Samstundes vil kyrkjelydane bli utfordra til ein gudstenestedugnad, der dei skal ta del i gudstenestereforma parallelt med at den nye liturgi-"boka" i digitalisert form blir til.

TROSOPPLÆRING

Kirkerådet og bispedømmerådene skal tilrettelegge for at trosopplæringsreformen innarbeides i menighetene. Målet er et systematisk og sammenhengende tilbud om trosopplæring for alle døpte fram til fylte 18 år med et opplæringstilbud på 315 timer som veiledende norm for den enkelte.

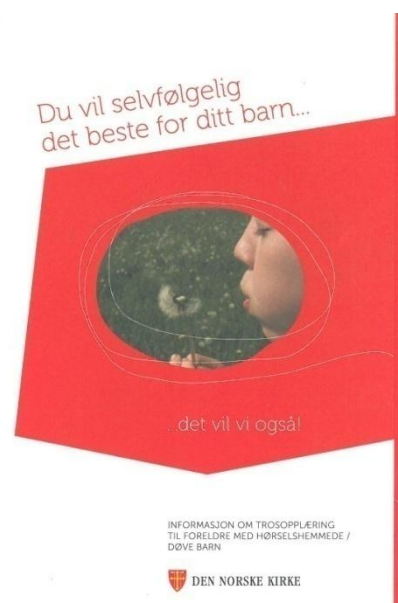
Døveprostiet har via Kirkerådet og Oslo bispedømmeråd fått tildelt trosopplæringsmidler i form av en opptrapping. Første trinn i denne

opptrappingen var i 2010 - og opptrappingen vil fortsette i årene fremover. I tråd med tidligere drøftinger og vedtak i Oslo bispedømmeråd og Kirkerådet, er det ansatt en trosopplæringskoordinator, en kateket og en trosopplærer fra 2010. Dessverre ble opptrappingen ikke fulgt opp i 2012 og heller ikke i 2013. Dette skaper store utfordringer.

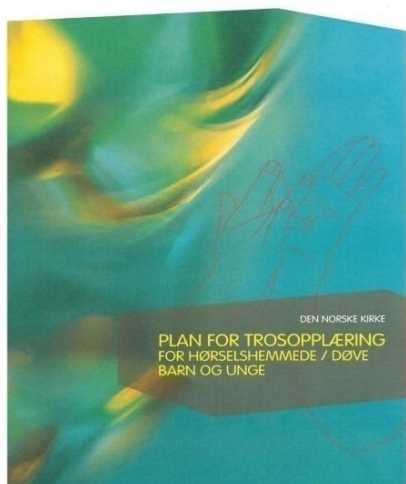
Medarbeiderne i trosopplæringen er ansatt i Oslo bispedømmeråd da disse stillingene tidligere for døveprostiets del alltid har ligget der. Det gjør de særlig av faglige grunner og etter anbefaling i Døvekirkenes trosopplæringsplan. Døveprostiet har felles kompetanseutvikling for prester, diakon, kateketer og trosopplærere. I det faglige samarbeidet mellom kateket og prest utvikles det materiell, undervisningsopplegg og tekster oversettes. Dette var begrunnelsen da katekettjenesten ikke ble overført ved opprettelsen av Døvekirkenes Fellesråd i 1996. Dette var også anbefalingen i forbindelse med Plan for trosopplæring for hørselshemmede/døve barn og unge.

Vi har intensivert arbeidet med lokal planutvikling i menighetene. Ytterligere materiellutvikling og leirtilbud vil bli igangsatt når tildelingen endelig trappes opp.

Trosopplæringen i Døveprostiet er basert på en egen plan for trosopplæring utarbeidet for døveprostiet i 2009: "Plan for trosopplæring for hørselshemmede/døve barn og unge". I 2011 og 2012 er det arbeidet med en revidering av denne planen, der elementer fra Den norske kirke sin trosopplæringsplan er implementert. Den reviderte planen ferdigstilles våren 2013 - og vil da foreligge i to versjoner: norsk tegnspråk og bokmål.

For 2013 og årene som kommer ser vi følgende utfordringer:

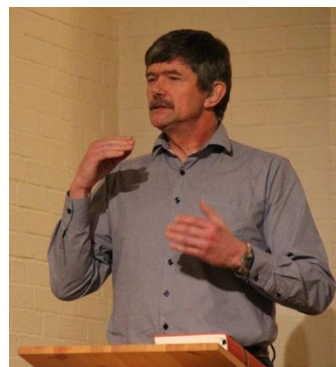

1. Å nå døve som bor i distriktet uavhengig av døveskolene, men gjennom samarbeid med de lokale menighetene, gjennom nye undervisningsmetoder og gjennom et informasjonsstrategi rettet inn mot Den norske kirken, Døveforbundet og kompetansesentrene.
2. Å utvikle nye undervisningsmetoder som for eksempel temasamlinger og fjernundervisning. Der bør det læres av erfaringene som Sjømannskirken har på dette området. Samtidig skal det også prøves et bedre samarbeid med kompetansesentrene når deltidsundervisningen der styrkes.
3. Utvikling av materiell som kan være en del av Kirketrapp⁵ og som kan brukes til utdeling både i Døvekirken og til døve og tunghørte barn i vanlige menigheter.

Til dette er helt nødvendig at trosopplæringen i Døvekirken blir fullfinansiert i løpet av 2013 eller senest fra 2014.

BIBELPROSJEKT

Prosjektet «**Bibelfortellinger på tegnspråk - tilrettelegging**» ble innvilget med kr 190 000 i 2010 fra Kirkerådet. Tildelingen fortsatt med kr. 220 000 i 2011 og kr. 220 000 i 2012. Målet med dette prosjektet er å bidra til at alle 50 bibelfortellinger (kjernetekster i Plan for trosopplæring) blir oversatt til norsk tegnspråk. Prosjektgruppen med Odd Inge Schröder, som også var sentral i oversettelsen av Lukasevangeliet, arbeidet med oversettelse og produksjon av fortellingene, mens prosjektledelsen ble gjennomført av seniorprest Terje J. Johnsen, trosopplæringskoordinator Hege R. Lønning.

ARBEIDSMILJØ - AMU

KONSTITUERING

Arbeidsmiljøutvalget har bestått av verneombud Guri Kaland Sværen fra fellesrådlinjen og verneombud Per Walle fra bispdømmerådlinjen. Arbeidsgiversiden har vært representert ved kirkeverge for døve, Tor Einar Lie og døveprost Roar Bredvei. Leder av AMU 2012 har vært Per Walle og Guri Kaland Sværen har vært referent. Representant fra Hjelp 24 har vært innkalt til alle møtene. Utvalget har hatt 3 møter og behandlet 24 saker.

Følgende saker/områder er drøftet og behandlet:

- **Gjennomføring av årlige vernerunder**
Det er gjennomført vernerunder i alle stabene i løpet av vårhalvåret. Årets tema var Arbeidsmiljøundersøkelsen og ellers det som er utfordringer lokalt.
- **Arbeidsmiljøundersøkelse**
Arbeidsmiljøundersøkelsen ble gjennomført i begynnelsen av november 2011. Bedriftshelsetjenesten Hjelp24 gikk nøye gjennom resultatene med AMU på januar-møtet.

⁵Se: <http://www.iko.no/sider/tekst.asp?side=317>

Arbeidsgiverne har laget en sentral tiltaksplan som innen 1. april 2013 skal utvides til også å inkludere lokale tiltaksplaner i menighetene. Undersøkelsen er enda ikke i tilstrekkelig grad fulgt opp med tiltak.

- **Disponering av AMU midler**
AMU hadde i 2012 til disposisjon kr. 25.000,-. Midlene ble disponert på bakgrunn av vernerundene i henhold "Kriterier for tildeling" ble vedtatt av AMU i Sak 20/11. Bergen /Ålesund fikk kr 15.000. Stavanger fikk kr 10.000.
- **HMS og sykefravær**
AMU har drøftet sykefravær i virksomheten og organisasjonen må ha styrket fokus på dette området. Dialogmøter med ansatte som sliter med høyt sykefravær er et svært nyttig verktøy. Begge linjene har nå et bedre system for god oversikt over sykefraværet i sin organisasjon.
- **HMS-håndboka**
Fellesrådet har vedtatt visjon, mål- og strategiformuleringer og AMU jobber nå med å ferdigstille HMS håndboka.
- **Arbeidsavtaler og arbeidsbeskrivelser**
Begge linjer har et viktig arbeid å gjøre med å få fullført arbeidet med arbeidsavtaler og stillingsbeskrivelser.

Arbeidsulykker

Det er ikke registrert arbeidsulykker i Døvekirken i 2012.

Rekruttering av personer med nedsett funksjonsevne

Døvekirken jobbar aktivt med å rekruttere flere Døve inn i kyrkjeleg teneste. Vi ser på dei som ressurs og eigarane av Døvekirken. Som eit tiltak er Døveprostiet i gang med å etablere eit trainee program for både høyrande, som har behov teiknspråkkompetanse, og for døve, som ofte har behov for fagkompetanse.

Døvekirkenes fellesråd er et lovfestet organ⁶. Døvekirkenes fellesråd består av en representant med vararepresentant fra hvert menighetsråd, valgt av Døvekirkenes fellesmøte, og en felles representant med felles vararepresentant fra menighetsutvalgene også valgt av Døvekirkenes fellesmøte⁷. Videre består fellesrådet av en representant oppnevnt av Oslo biskop, Døveprosten og en representant valgt av og blant de tilsatte i døvemenighetene.

Fellesrådet har hatt 5 møter i 2012 og behandlet 49 saker

En viktig sak for fellesrådet i 2012 var vedtaket om en egen handlingsplan for tegnspråk som ble gjort på Døvekirkenes Fellesmøte i Ålesund i mars 2012.

Som oppfølging av Handlingsplanen for tegnspråk fattet Fellesrådet følgende spennende og utfordrende vedtak i desember 2012: "Fra 01.01.13 brukes tegnspråk uten tolk i fellesrådets møter." I likhet med menighetsrådene skal Døvekirkenes Fellesråd nå også bruke tegnspråk i sine møter.

Fellesrådet har satt i gang et arbeid for å registrere og fange opp medlemmer i Den norske Kirke som naturlig hører til Døvekirken. Videre er satt i gang et arbeid for å rekruttere inn flere tegnspråklige brukere til menighetsrådene fellesråd og bispedømmeråd. I 2012 godkjente departementet at menighetsutvalget i Tromsø i Den Nordenfjelske distrikt skal få status som menighetsråd. Utvalget er nå underlagt Døves menighet i Trondheim. Datoen for

endringen er 1. juni 2013. Denne endringen har fellesrådet vært en pådriver for.

⁶Se: Kirkeloven § 2 tilgjengelig på <http://www.lovdatab.no/all/hl-19960607-031.html> og Forskrift om ordning for døvemenigheter og døveprestetjenesten § 8.tilgjengeleg på <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19980417-0338.html>

⁷Se: Regler om sammensetning av og valg til de døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet tilgjengelig på <http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=3506>

PERSONALSITUASJONEN I DØVEPROSTIET

BEMANNINGSSITUASJONEN

Døveprostiet er eit prosti under Oslo bispedøme, men dekkjer heile landet. Tilsette i Døvekirken må difor reise mykje. Etter vedtaket om å omorganisere dei statlege døveskulane vert det nødvendig med meir reising. Dette og utfordringa til å bruke eit anna språk enn morsmålet sitt i tenesta opplevast ofte som krevjande for noen tilsette og kan bidra til høgare slitasje enn i andre stillingar i Oslo bispedøme. Det gjer viktig å leggje til rette for at slitasjen ikkje tar overhand, men også å ta vare på medarbeidarane som klarer å handtere utfordringane.

Heilt sidan 2005 var det ei belastande arbeidssituasjon i Døveprostiet, med betydeleg vakanse.

I desember 2012 hadde Døveprostiet full bemanning⁸. Dette er gledeleg, men skapar samstundes økonomiske utfordringar. Det er eit mål å rekruttere fleire døve til kyrkjelege stillingar i Døvekirken og ser på dei som ressurs, som menneske med spesiell kompetanse og ikkje som menneske med nedsett funksjonsemne⁹. Slik ynskjer vi å vere kyrkje av døve og ikkje berre for døve. Også blant dei høyrande tilsette blir det jobba med holdningsarbeid og forståinga for døve som ei kulturell og språkleg minoritet i Noreg. Dette kan opplevast som krevjande og slitsamt, men det kan også vere spennande.

Døveprostiet jobba i 2012 både med ein kompetanseplan og ein bemanningsstruktur og -strategi.. Dei skal sikre både fast betening med høg kyrkjeleg og teiknspråkleg kompetanse, vikardekning ved sjukdom, ferie og permisjonar, utvikling for å kome nærmare dei kyrkjepolitiske og oppfølging av det kyrkjelege planverket inkludert handlingsplanen for teiknspråk.

Då regjeringa vedtok å leggje ned døveskulane, skapa dette nye utfordringar for Døvekirken. Med skulane mista ein samlingspunkt, som gjorde det lettare å få kontakt med både unge og gamle døve. Nå må Døvekirken i større grad vere oppsøkjande, etablere ein informasjonsstrategi og etablere seg som ressursenter for dei lokale kyrkjelydane og bispedøma. Om ikkje tenestetilbodet til døve skal svekkast betydeleg, må ein difor styrkje ressursane. Målet er ikkje først å fremst å utvide tilbodet, men å oppretthalde det i den nye situasjonen som oppstår med omorganisering av dei statlege døveskulane til kompetansesentre.

Døveprostiet fekk i 2012 tilsette ein prest med innvandrarbakgrunn¹⁰, men diverre ikkje i ei prestestilling, sjølv om stillinga kan vurderast slik. Plasseringa av denne stillinga bør nok vurderast i

⁸Sjå tildelingsbrev til bispedømeråda - 2.4. Mål for bevilgningene under kap. 1591 Presteskapet s.3-5

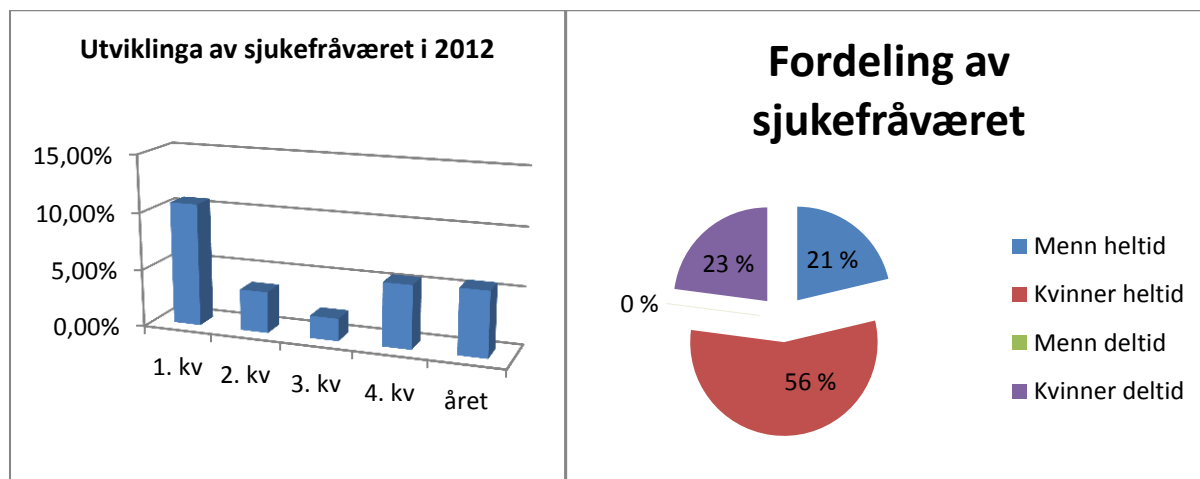
⁹Sjå tildelingsbrev til bispedømeråda - 3.1 Rekruttering av personer med nedsatt funksjonsevne s. 5-6.

¹⁰Sjå tildelingsbrev til bispedømeråda – 2.4.4. Likestilling og inkludering s. 5.

samarbeidd med planarbeidet i 2013. For oss som jobbar i ei språkleg og kulturell minoritet er dette ein ressurs som bidrar til at vi får betre forståing av minoritetssituasjonen og det å gjøre teneste på eit anna språk enn morsmålet.

SJUKEFRÅVÆR I DØVEPROSTIET

Ti trass for eit lite oppsving mot slutten av 2012 er sjukefråværet i Døveprostiet på veg nedover og oppfølging av sjukemeldte og arbeidet i arbeidsmiljøutvalet ser ut til å bære frukt. Fordelinga av sjukefråværet viser at det er først og fremst kvinner som står for det. Her må arbeidet med tilrettelegging intensiverast.

Sjukefråvær	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv	Året
Menn heltid	7,01 %	1,96 %	0,76 %	1,53 %	2,82 %
Kvinner heltid	17,54 %	6,62 %	4,11 %	1,23 %	7,38 %
Menn deltid	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Kvinner deltid	12,12 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	3,03 %
Sjukefråværet totalt	10,68 %	3,60 %	1,96 %	5,50 %	5,67 %

OVERFØRING AV FERIE

Berre 69 dagar med ferie hos tilsette i Døveprostiet vart overført frå 2012 til 2013. Dette er ein tydeleg nedgang frå før. I slutten av 2012 satt ein i gang prosess med meir systematisk planlegging av ferie og fri. Ved hjelp av prostemodulen prøver vi å planleggje arbeids- og fritida at overføring av ferie skal bli eit grunnleggjande avvik. Målet er at dei tilsette heller skal vere heime med planlagd ferie enn med ikkje planlagd sjukefråvær. Å ta ut fridagane sine førebyggjar sjukefråvær.

LEIING

Det blir jobba med å etablere ei leiarstruktur i Døveprostiet. Til dette vart det utarbeidd ei bemanningsstruktur og –strategi. Prestane skal ha opp til 10 % og dei andre tilsette opp til 20 % av tenesta i utanfor samarbeidsområdet. Døveprosten er nærmaste overordna, men soknepresten i den enkelte Døvemenigheten er leiar for dei andre tilsette i Døveprostiet. I tillegg skal ein av sokneprestane i kvart av dei tre samarbeidsområdene få ansvar for koordinere samarbeidet.

Prestane og andre tilsette i embetslinja skal nå alle bruke Prostemodulen til å planleggje arbeids- og fritid.

Prosten og kyrkjevevja har etablert faste samtalar kvar veke etter den såkalla «Asker-modellen». Samstundes har også kyrkjevevje, leiar i kyrkjeleg fellesråd og Døveprosten regelmessige møter. Dette gir gode resultat. Noko slikt bør også bli etablert for sokneprestane og dei daglege leiarane.

PERSONALSITUASJONEN I FELLESRÅDETOG MENIGHETENE

Døvekirkenes fellesråd har ca. 8.3 årsverk faste stillinger ved utgangen av 2012 fordelt på 18 ansatte i hele eller delte stillinger. I tillegg er det 1,9 årsverk som Døves menighet i Oslo er arbeidsgiver for. Stabene er ganske stabile og den viktigste grunnen for lengre fravær er studiepermisjon. Ved slutten av 2012 sa Ingrid Karlgård Moxness opp sin stilling som daglig leder i Trondheim og Tromsø.

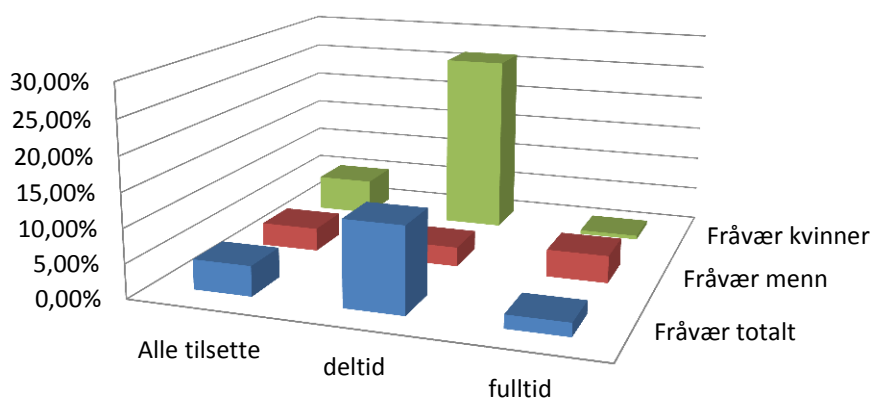
Det er gjennomført vernerunder i alle fem menighetene og hos kirkevergen/prost. Døvekirken har Stamina Hot, Helse (tidligere Hjelp 24) som bedriftshelsetjeneste.

Døvekirkenes fellesråd har tre medarbeidere med innvandrerbakgrunn: to har ikke vestlig bakgrunn og en med vestlig bakgrunn. Alle tre er resurser med god faglighet i arbeidet. De bidrar og beriker Døvekirken og tegnspråket som brukes der.

SYKEFRAVÆR I FELLESRÅDET

Sykefraværet i Fellesrådet er for 2012 på omtrent same nivå som i Døveprostiet. Med 4,4 % er vi ikke langt fra målet på 3,6 %. Også i fellesrådet har kvinner en høyere sykmeldingsgrad enn menn. Særlig sykefraværet hos kvinner i deltidstillinger er høgt. Her bør innsatsen intensiveres i 2013.

	Alle tilsette	deltid	fulltid
Fråvær totalt	4,40%	12,43%	1,96%
Fråvær menn	3,43%	2,85%	3,99%
Fråvær kvinner	5,33%	26,39%	0,59%

REKRUTTERING AV DØVE TIL KIRKELIG TJENESTE

Det er gledelig at vi i dag har mange døve studenter som studerer ved de kirkelige utdanningsinstitusjonene. For eksempel studerer 3 studenter teologi og dette kan gi flere døve døveprester. I tillegg er det 8 døve studenter på andre kirkelige fag. Tre av dem er tilsett i Døvekirken og tar utdanningen som del av sin tjeneste. Studentene får oppfølging og veiledning i Døvekirken og har en fast kontaktperson her. De blir også brukt som vikarer blant anna ved sykdom.

ØKONOMI

I PROSTIET

PRESTEKAPITELET

Summaren 2012 var det i Døveprostiet på prestekapitelet eit underforbruk på sirka kr. 300.000 og eit estimert underforbruk på kr. 600.000 for heile 2012. Per november var underforbruket redusert til kr. 200.000, sjølv om kostnader i trosopplæringa nå konsekvent vert bokført der.

I 2010 var det eit stort overforbruk i Døveprostiet, mens det i 2011 var eit moderat underforbruk og det same var det også i 2012, sjølv om underforbruket er tydeleg redusert frå summaren 2012.

Ei av årsakene til dette reduserte underforbruket er nok større flyt i sakshandsaminga som gjer at det går mindre tid frå når kostnader oppstår til dei vert betalte.

Men hovudårsaka til dette er nok eit strukturelt overforbruk på personalbudsjettet. Døveprostiet har midlar til å lønne 14,5 stillingar men lønner 16 stillingar. Dette er eit

overforbruk på over 10 % som vert synleg når den ikkje vert kompensert gjennom vakansar eller lengre sjukmeldingar. Eit underforbruk kan oppstå ved lengre vakansar sidan det er vanskeleg å finne prester som beherskar teiknspråk og som kan setjast inn som vikar, når ein har tilgang til gratis vikar eller ved få inntekter for stillingane:

Nå ved utgangen av 2012 er det full bemanning og mindre sjukmelding enn tidlegare og med dette mindre refusjon av sjukepengar. Det ligg difor ann til eit overforbruk i 2013. Dette skjer fordi Døveprostiet lønner 1,5 stillingar som dei ikkje har midlar for.

Døveprostiet bytter frå 1.1.2013 til eit anna reisebyrå og håper å kunne redusere reiskostnadane betydelig.

TROSOPPLÆRING

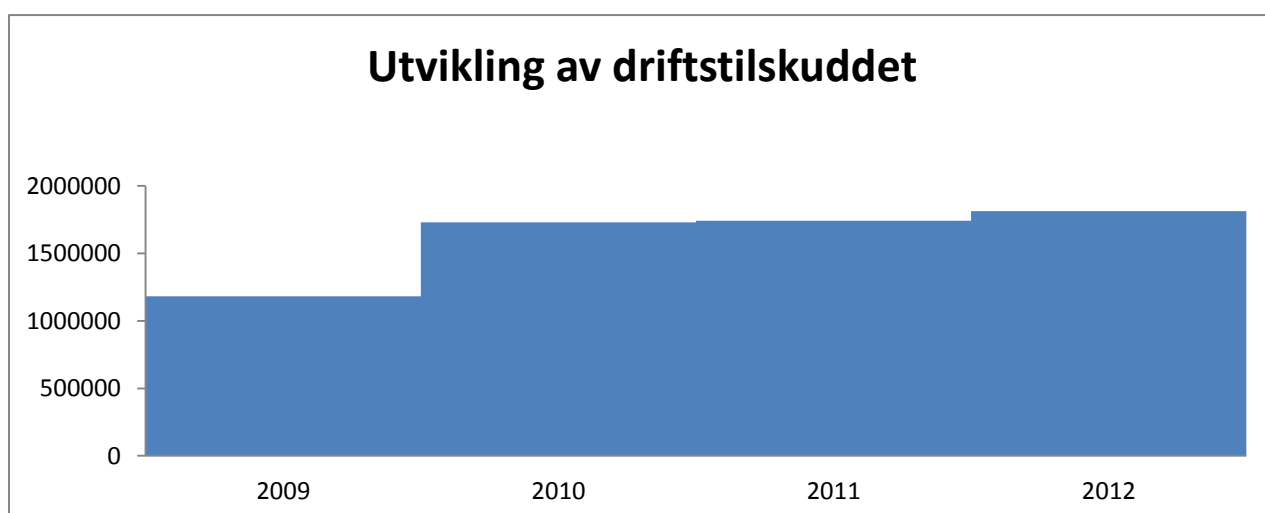
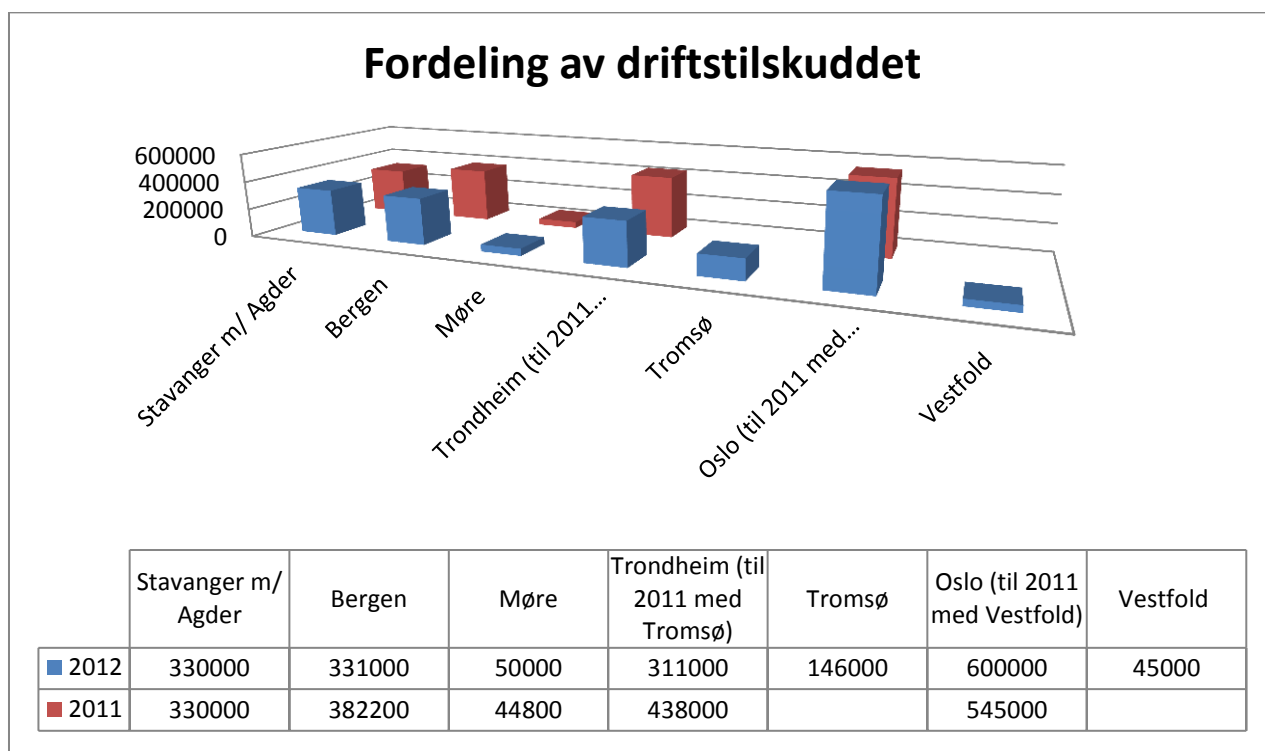
Døveprostiets trosopplæring fikk som forventet opptrapping til 2,7 millioner i 2011. Dermed kunne ansettelsene trappes opp slik at alle de fire døvedistriktene i 2011 hadde en kateket og dermed kunne sette fart i arbeidet med lokale trosopplæringsplaner i menighetene. Dette arbeidet fortsatte med full styrke i 2012 selv om det ikke ble videre opptrapping i 2012 og heller ikke i 2013. Det er nødvendig at det kommer full opptrapping i 2014.

I FELLESRÅDET

BUDSJETTET

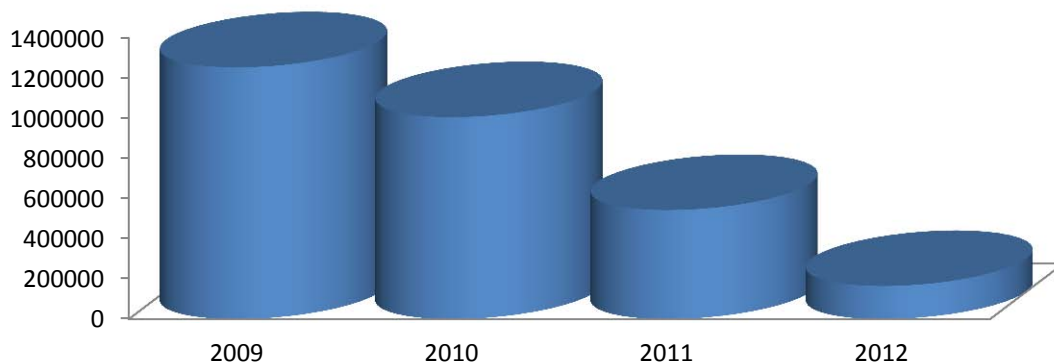
Tildelingen til Døvekirkenes fellesråd i 2012 var kr.9.9 mill. mot kr. 9.6 mill. i 2011.

Menighetsrådenes økonomi er i hovedsak basert på offentlig tilskutt via Døvekirkenes fellesråd. Disse midlene blir i hovedsak brukt til driftsoppgaver, som er nødvendige for å kunne tilby gudstjenester og kirkelige handlinger til målgruppen. Til dette hører også drift av kirkekontor og kirkebygg. Dei fleste ansatte blir lønnet direkte fra fellesrådet.

I tillegg til dette får menighetene et separat tilskudd til større oppussings- og vedlikeholdsprosjekt. I årene 2008 til 2010 fikk fellesrådet en ekstrabevilgning på kr. 1,2 mil for året fra departementet til å hente inn etterslepet i vedlikeholdet av kirkene. Fra 2012 ble denne igjen inkludert i rammebevilgningen.

Overføringer til vedlikehold og investeringer

Det har vært store utfordringer på kostnadssiden i 2012. Det er bl.a. investert betydelig innenfor data. Dette er noe som må gjøres i en kirke som kommuniserer visuelt.

Fellesrådet har i 2012 tatt i bruk betydelige beløp fra tidligere års underforbruk for å gå i balanse i regnskapet. Det må arbeides for at tilskudd fra departementet er i tråd med de utfordringer og kostnader som fellesrådet står overfor i fremtiden

NY DØVEKIRKE I SANDEFJORD

Vestfold har stor økende populasjon av døve fordi området har mange arbeidsplasser som er tilrettelagt for døve.

Døves menighetsutvalg i Vestfold og Telemark har i mange ønsket å etablere seg som egen menighet, men har ikke nådd fram dette fordi de ikke har en egen kirke. Derfor har en i flere år arbeidet med anskaffelse av hensiktsmessige lokaler til gudstjenester, samlinger og kontor. Døvekirken har nå gått til anskaffelse av eiendom i Sandefjord. Det vil kreve resurser fra fellesrådet til investeringer og renter og avdrag på lån.

HVA TRENGER VI FOR Å NÅ VIDARE?

Døvekirken er på mange måtar på vei inn i en ny tid. Den er del av Den norske kyrkja som i 2012 blei meir sjølvstendig frå Staten.

Med handlingsplanen for teiknspråk og oppfølginga av den kan Døvekirken også i vår tid vere tydelig kyrkje «av Døve» og ikkje «for døve».

Samtidig blir det fleire og fleire som lærer seg teiknspråk. Døvekirken er en viktig del av døvekulturen og omfatter alle som bruker teiknspråk.

Det er fleire som bruker norsk teiknspråk dagleg enn samisk, men dei bur ennå meir sprett. Dei vil bu ennå meir sprett etter den omlegginga som nå skjer med døveskulane.

Dette gjør at Døvekirken heile tida utfordrast til å tenkje nytt. Dei siste åra har Døvekirken fått en tydelegare kyrkjepolitisk profil. Dette skjedde særleg gjennom dei kyrkjepolitiske målsetingar for Døvekirken som vart vedtatt av Oslo bispedømmeråd og Teiknspråk handlingsplan som ble vedtatt på Døvekirkenes Fellesmøte i Ålesund i 2012. Utfordringa blir å følgje opp disse ambisiøse målsetjingane:

Til dette trenger Døvekirken ressursar til:

1. Ei gudstenestereform som blir vedtatt av kyrkjemøtet 2015 eller 2016 og som kan innførast i Døvekirken frå 1. sundag i advent 2015.
2. Ei informasjonsstrategi for å informere om tilbodet sitt, både direkte til døve og hørselshemma, men også til tilsette i kyrkja på alle plan.
3. Nye tilbod for døve som bur i distriktet og meir samarbeid med lokale menigheter.
4. Å nå Døve og til å kunne realisere reformarbeidet, tilboda og at Døvekirken i det minste har ein prest til kvart bispedøme. Til dette trengs det 2,5 stillingar i Døveprostiet og tilsvarande ressursar til fellesrådet.

STATISTISK- DØVEKIRKEN I TALL

ÅRSSTATISTIKK

Stad	Oslo		Vestfold		Trondheim		Tromsø		Bergen		Møre		Stavanger	
Gudsteneststeder	Oslo, Hamar, Ål (utan SIGNO)		Sandefjord, Drammen, Porsgrunn		Trondheim, Levanger, Egge (Steinkjer), Mo i Rana, Bodø		Myre i Vesterålen, Harstad, Tromsø og Alta		Bergen, Sunnhordland, Nordhordland, Hardanger / Sogn		Ålesund, Molde, Kristiansund		Stavanger, Kristiansand, Haugesund, Stord	
År	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012

0. MÅLGRUPPE

0.1. Døve som er medlem av Den norske kyrkja	2 200	←	600	<--	700	200	250	500
0.2. Nettverket (familie, venner m.m.)	11.000	←	3 000	<--	800 000	1 000	1 000	2 500

3. KIRKELIGE HANDLINGER

3.1. Hvor mange dåpshandlinger (barn og vaksne) ble utført?	3	2	1	3	1	1	1	8	1	1	1	2	
3.2. Hvor mange av de dømte budde i menigheten?	3	2	1	2	1	1		7	1	1	1		
3.3. Hvor mange ble konfirmert i menigheten?	12	7		3	2		2	1	1			3	
3.4. Hvor mange kirkeligevielser ble utført i menigheten?	2	1	1	1				2	1				
3.5. Hvor mange forbønnshandlinger for ekteskap ble utført i menigheten?								1					
3.6. Hvor mange kirkelige gravferder/jordpåkastelser ble utført i menigheten?	6	11	1	6			2	5	6	4	5	4	2

Stad	Oslo		Vestfold		Trondheim		Tromsø		Bergen		Møre		Stavanger	
År	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012

4. GUDSTJENESTER

4.A ANTALL GUDSTJENESTE OG DELTAKERE

4.A.1 Antall på søn- og helidager

deltakere (på søn- og heligdager)

37	40	5	25	27	2	19	32	24	19	22	27	19
----	----	---	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----

4.A.2 Antall utenomsøn- og heligdager

deltakere (utenomsøn- og heligdager)

36	24	5	2	3	4	1	1	14	5	3	3	4
----	----	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---

4.A.3 Totalt

deltakere (total)

73	64	5	7	28	31	2	20	33	38	24	25	30	23
----	----	---	---	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----

1797	1605	574	631	492	603	431	554	848	273	347	509	154	719
------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

4.B FORDELING AV GUDSTJENESTENE ETTER STEDENE

4.B.1 ... i (hoved-)kirken i menigheten

22	32	3	5	22	23	12	13	28	33	2	11	27	17
----	----	---	---	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----

4.B.2 ... på institusjon i menigheten

21	19			4	2			5	5			3	
----	----	--	--	---	---	--	--	---	---	--	--	---	--

4.B.3 ... på andre steder i menighetens distrikt

3	13	2	2	5	6	8	7	9		22	14		2
---	----	---	---	---	---	---	---	---	--	----	----	--	---

4.B.4 ... Totalt

46	64	5	7	31	31	20	20	42	38	24	25	30	19
----	----	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Stavanger og Det sørvestenfjeldske distriktet

Målgruppe

Møre 5 %

Bergen og Det vestenfjeldske distriktet

14 %

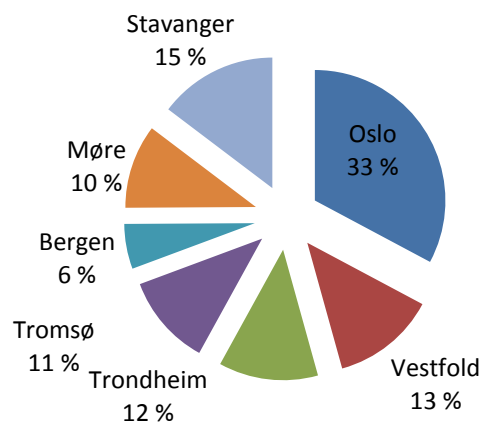
Trondheim og Det nordenfjeldske distriktet

15 %

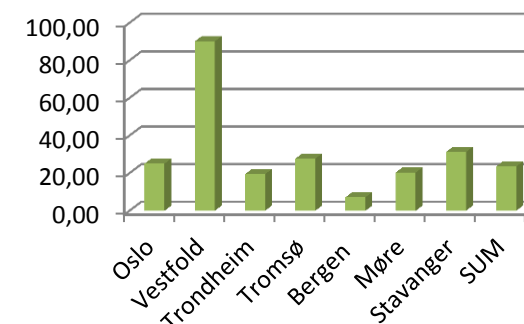
Oslo og Det østefjeldske distriktet

54 %

Frammøte til Gudsteneste

Frammøte per gudsteneste

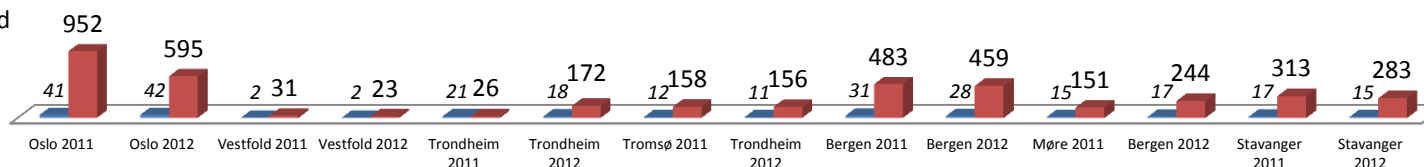

Stad	Oslo		Vestfold		Trondheim		Tromsø		Bergen		Møre		Stavanger	
År	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012

4.C HVOR MANGE AV FØLGENDE TYPER GUDSTENESTE BLE GJENNOMFØRT?

4.C.1 Gudstjenester med nattverd	41	42	2	2	21	18	12	11	31	28	15	17	17	15
til nattverd	952	595	31	23	26	172	158	156	483	459	151	244	313	283
4.C.3 Familie- og barnegudstjeneste	6	1			1	1			4	2	4	4		4
totalt antalldeltakere	274	4			6	15			24	132	137	116		
4.C.4 Gudstjenester for ungdom	1	1			2					1	1			4
totalt antalldeltakere	2	4			5					26	12			
4.C.5 Gudstjenester for barnehagebarn	1	1							2	4				1
totalt antalldeltakere	6	59							69	126				12
4.C.6 Gudstjenester for skoleelever			2	2	2	1		1	1	1	1			1
totalt antalldeltakere	395		395	523	1	55		43	4	41	3			38
4.C.7 Konfirmasjonsgudstjenester	3	2			3	2		2	1		1			
totalt antalldeltakere	9	113			8	55		63	5		5			
4.C.8 Julaftengudstjenester	2	2			1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
totalt antalldeltakere	89	83			5	5	33	29	123	117	13	25	8	19
4.C.9 1. påskedagsgudstjenester	3	3		1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2
totalt antalldeltakere	54	61		17	15	8	72	12	19	25	32	30	17	23
4.C.10 Allerhelgensgudstjenester	1	1			1	1		1	1	1	1			1
totalt antalldeltakere	3	26			15	3		23	4	25	6			36
4.C.11 Økumeniske gudstjenester (både interkonfessionel og internasjonalt)														3
totalt antalldeltakere														25

■ Gudstjenester med nattverd
■ til nattverd

Stad	Oslo		Vestfold		Trondheim		Tromsø		Bergen		Møre		Stavanger	
År	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012

5. KONTAKT MED BARNEHAGE OG SKOLE

5.A. BESØK I KIRKEN UTENOM GUDSTJENESTE

5.A.1 Antall besøk av barnehage

	1				1				3				2
Antallavdelinger	1				2				4				1

5.A.2 Antall besøk av skuleklasser

					1	1	2	3	1				
antall klasser					3	1	2	3	1				

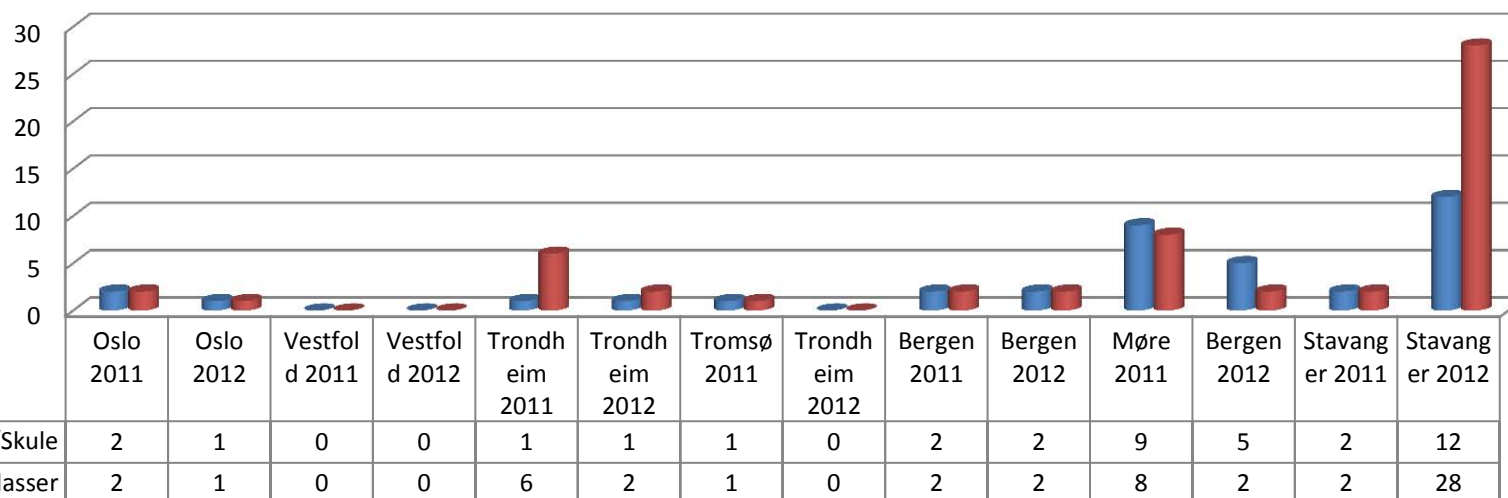
5.B BESØK AV PREST/KATEKET/ANNA MEDARBEIDER I BARNEHAGE/SKOLE/KOMPETANSESENTER

5.B.1 Besøk i barnehage

								1		1	2	2	2	8
Antallavdelinger							2		1		1	1	2	24

5.B.2 Besøk i skole/kompetanssenter

	2	1			1			1	1	1	2	7	3	4
antall klasser	2	1			6			1	1	2	7	1		4

Stad	Oslo		Vestfold		Trondheim		Tromsø		Bergen		Møre		Stavanger	
År	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012

8. FRIVILLIGE MEDARBEIDERE

8.A HVOR MANGE FRIVILLIGE (OVER 15ÅR) VAR TILKNYTTET :

8.A.1 ... planlegging og gjennomføring av gudstjenester?	14	4	4	4	2	4	5	3	15	15	6	5	14	1
8.A.2 ... menighetens barnearbeid/trosopplæringstiltak (-12år)?	2	2	2	2					1	1				5
8.A.3 ... menighetens ungdomsarbeid/trosopplæringstiltak (13-25år)?	2	2				1			3	3				
8.A.4 ... menighetens diakonale arbeid?	3	3						4	6	6	4	8	2	2
8.A.5 ... komitè- og utvalgsarbeid?	4	4				8		4	11	11		5	6	14
8.A.6 .. anna arbeid f.eks. bladbærer eller dugnad?	4	4				6				1			1	5

8.B OPPLÆRING OG SAMLINGER

8.B.1 Gav menigheten tilbud om opplærings-/motivasjonssamlinger for voksne frivillige? (antall)						1	1	1		1	2			
antall personar som brukte tilbudet						8	6	6		2	4			
8.B.2 Arrangerte menigheten fest for frivillige, medarbeiderfest og liknande?		1							2	1				1
antall personar som brukte tilbudet		4							25	2				28

13. STILLINGER

13.A. STILLINGAR I DØVEPROSTIET

13.A.1 Prestestillingar i årsverk	3	3	0,5	0,5	3	3	1	1	2	2	1	1	1	1
13.A.2 Andre stillingar i årsverk	2	2	0,5	0,5	1	1			1	1			1,5	1,5

13.B. STILLINGAR I FELLESRÅD/MENIGHET

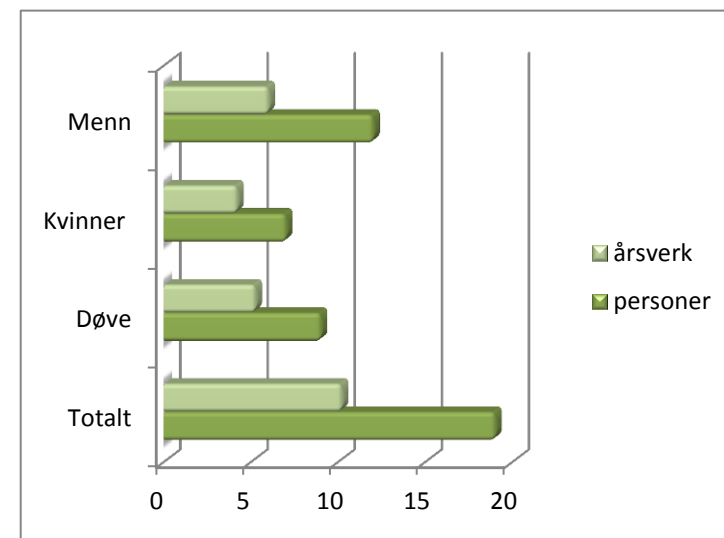
13.B.1 Stillingar i rådslinjen finansiert av fellesrådet i årsverk	2,5	1,8		0,2	1,25	1,25		0,25	1,85	1,75		0,2	1,35	1,45
13.B.1 Stillingar i rådslinjen finansiert av menigheten i årsverk	1,8	1,8												

LIKESTILLING

FELLESRÅDSOMRÅDET

	Fellesrådet	Oslo	Bergen	Stavanger	Trondheim	Totalt Fellesrådet
Antall personer	3	5	3	4	4	19
Årsverk	1,9	3,6	1,75	1,45	1,5	10,2
Antall døve	1	3	1	2	2	9
Døve årsverk	0,7	3,3	0,6	0,3	0,35	5,25
Antall kvinner	0	2	2	0	3	7
Kvinner årsverk	0	1,2	1,6	0	1,4	4,2
Antall menn	3	3	1	4	1	12
Menn årsverk	1,9	2,4	0,15	1,45	0,1	6

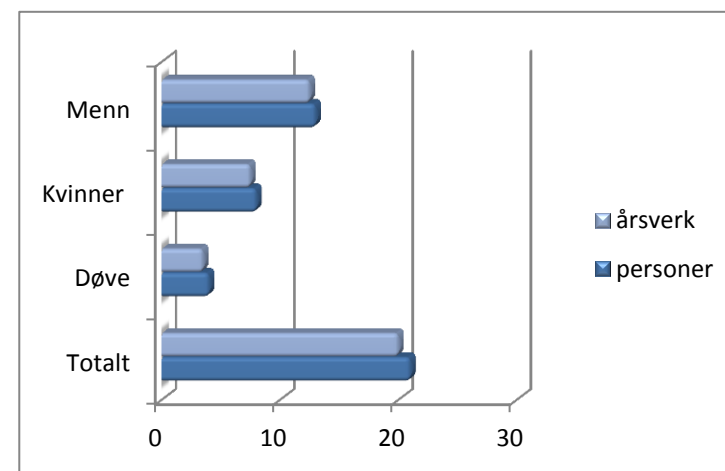
Det er tre kvinner og ein døv i leiande stillingar i Døvekirkenes fellesråd, dette er 60% og 20%.

DØVEPROSTIET

	Prostiet	Oslo	Bergen	Stavanger	Trondheim	Totalt Døveprostiet
Antall personer	3	7	4	3	4	21
Årsverk	3	6,5	4	2,5	4	20
Antall døve	1	1	0	1	1	4
Døve årsverk	1	1	0	0,5	1	3,5
Antall kvinner	1	3	1	2	1	8
Kvinner årsverk	1	3	1	1,5	1	7,5
Antall menn	2	4	3	1	3	13
Menn årsverk	2	3,5	3	1	3	12,5

Det er ei kvinne og ein døv i leiande stillingar i Døveprostiet dette er 33%.

Oslo, 7. mars 2013

Roar Bredvei
Døveprost

Michael Hoffmann
Rådgivar

Tor Einar Lie
Kirkeverge

Sign. Nora Edwardsen Mosand
Leder i Døvekirkenes fellesråd

Vedlegg:

1. Handlingsplanen for teiknspråk
2. Kompetanseplanen
3. Bemanningsstrategi for Døveprostiet

DETTET VERSJONEN ETTER HANDSAMINGA I FELLESRÅDET OG OSLO BISPEDØMERÅD.

Tegnspråkhandlingsplan

DEN NORSKE KIRKE
Døvekirkenes Fellesråd

1. Innledning

Døvekirkenes Fellestråd er et nasjonalt fellestråd som sammen med Oslo bispedømmeråd ivaretar det tegnspråklige tilbudet i Den norske Kirke. Fellestrådet består av representanter fra døvemenighetene i Oslo, Stavanger, Bergen, Møre og Trondheim samt representant fra menighetsutvalgene (heretter kalt Døvekirken), døveprosten, representant oppnevnt av Oslo biskop og fra de fellestråds- og menighetsansatte.

Alle har rett til språk, og dermed har døve/hørselshemmede rett til tegnspråk. Ser vi også på menneskerettserklæringen av 1948, artikkel 19: "Enhver har rett til ytrings og meningsfrihet." Alle mennesker har rett til å fortelle sin mening og til å ha tilgang til andres meninger. Døve/hørselshemmede skal ha tilgang til tegnspråk for å kunne utøve denne retten, og handler også om døve/hørselshemmedes rett til demokratisk deltakelse, også i Døvekirken og Den norske kirke.

Døvekirkenes Fellestråd støtter Oslo bispedømmeråds og Oslo biskops arbeid for å informere om og gjennomføre "De ti kirkepolitiske målsettingene for det døvekirkelige arbeidet" (vedlagt). Alle de kirkepolitiske målsettingene har et språklig anliggende og begrunnelse. Dersom Den norske kirkes og Oslo bispedømmes visjon også skal være en visjon for Døvekirken kreves det et meget aktivt arbeid med tegnspråk på alle plan. All virksomhet i Døvekirken skjer på norsk tegnspråk¹, og dette krever at fellestrådet har en helhetlig tegnspråkpolitikk. Den primære målgruppen for Døvekirken er døve/hørselshemmede tegnspråkbrukere og deres nettverk. I vedleggene finner vi først en mal for et tiltaksskjema som kan fylles ut hvert år som et verktøy for planlegging og evaluering av tiltak i den lokale døvemenighet og i Døvekirken sentralt. Deretter er det regler for skikk og bruk som ivaretar Døvekirkenes tegnspråkpolitikk. Til sist er det en oversikt over de ti kirkepolitiske målsettingene for det døvekirkelige arbeidet, vedtatt i Oslo Bispedømmeråd 08.06.2009, da disse også innvirker på fellestrådets arbeidsområde. Døvekirkenes Fellestråd og døveprosten er samarbeidspartnere i tegnspråkarbeidet i Døvekirken, og er samstemte om denne planen.

I arbeidet med denne planen har Døvekirkenes Fellestråd nedsatt en arbeidsgruppe som skulle lage en plan for arbeidet med en helhetlig tegnspråkhandlingsplan for Døvekirken. Denne arbeidsgruppen besto av fellestrådets leder Nora Edw. Mosand og daglig leder i Oslo Hege R.

---

¹ Norsk tegnspråk er et visuelt-gestuet språk der det formidles "manuelt gjennom gestar, ikkje gjennom tale, og at det blir teke imot visuelt, via synet, ikkje via hørsla" (St.meld. nr 35 [2007-2008], side 234).

Lønning. Et foreløpig forslag til tegnspråkhandlingsplan og en plan for arbeidet med denne ble lagt fram for Døvekirkenes Fellesmøte i mai 2011. Etter Fellesmøtet ble det gjennomført en høringsrunde der Hege R. Lønning besøkte alle menighetsrådene sent på høsten 2011. Arbeidsgruppen ble utvidet med førsteamanuensis Odd-Inge Schröder fra Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) samt rådgiver i tegnspråk Sonja Myhre Holten fra Språkrådet. Revidert plan ble lagt fram for Døvekirkenes Fellestråd 7. desember 2011 – der rådet sendte planen videre til Døvekirkenes Fellesmøte 2012 for endelig behandling 17. mars 2012.

2. Prinsippprogram

Døvekirkenes Fellestråds prinsippprogram er:

- ✓ Norsk tegnspråk er naturlig språk i Døvekirken.
- ✓ Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkenes virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring.
- ✓ Bibelen og liturgier skal oversettes til norsk tegnspråk.
- ✓ Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspråk.
- ✓ Alle som ved ansettelsen ikke har kjennskap til tegnspråk, skal få en grunnleggende tegnspråkopplæring. Denne opplæringen skal være på minimum ett års universitets- og høyskolenivå for de som har tegnspråk som sitt arbeidsspråk.
- ✓ Det legges til rette for årlige tegnspråkkurs slik at ansatte skal kunne få tegnspråklig kvalitetsheving i løpet av sitt ansettelsesforhold i Døvekirken.
- ✓ Døvekirken jobber for å få norsk tegnspråk anerkjent som offisielt språk i Norge.

3. Handlingsplan

Vi tar opp prinsippprogrammet og vil her si noe om hvordan disse punktene kan gjennomføres:

3.1. Norsk tegnspråk er naturlig² språk i Døvekirken.

Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken. Dermed skal alle ansatte beherske norsk tegnspråk flytende. Vår primære målgruppe er døve/hørselhemmede tegnspråkbrukere; målgruppen skal kunne komme til Døvekirken og oppleve at deres språk brukes og at de kan bruke språket. Vi skal inkludere alle som kommer til

² Naturlig i betydning selvsagt/selvfølgelig.

Døvekirken, men dette skal ikke skje på bekostning av døde/hørselshemmede og norsk tegnspråk som førstespråk. Vi ønsker da primært å rekruttere og bruke egnede medarbeidere som kommer fra tegnspråkmiljøet. For å oppnå denne rekrutteringen - må vi informere om dette for å få opp søkertallet.

3.2. Muntlig og skriftlig språk i Døvekirken

Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkenes virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring. Norsk tegnspråk skal generelt benyttes i alle fellesarealer i døvekirkenes lokaler og under døvekirkenes arrangementer (tegnpråksoner). Norsk (primært bokmål) brukes som skriftspråk.

Vi kan dele inn menigheten i tre grupper: menighetsmedlemmer, folkevalgte (menighetsrådsmedlemmer) og ansatte. Disse tre gruppene har forskjellige behov for bruk og opplæring av tegnspråk og norsk. Menighetsmedlemmene skal kunne forvente at f.eks. gudstjenestene gjennomføres på tegnspråk, og at informasjon på websidene gis på tegnspråk i tillegg til norsk. Folkevalgte som får sakspapirene til menighetsrådsmøter på norsk, skal kunne forvente å få disse lest inn på tegnspråk. Ansatte skal kunne få opplæring i både tegnspråk og norsk, alt etter den enkelte ansattes kompetanse i begge språkene. Det skal jobbes for at ansatte får en høy kompetanse i begge språkene. Alle skal bruke tegnspråk uansett i tegnspråksone - dette er en gylden mulighet for de som er under opplæring til å øve seg på å bruke tegnspråk.

3.3. Bibelen skal oversettes til og liturgier skal utvikles på norsk tegnspråk.

Vi ønsker at Bibelen skal oversettes til norsk tegnspråk, på lik linje med bibeloversettelsen til samiske språk. Vi bør få en lignende ordning.

Tekstbøker, salmebøker og liturgier i Den norske kirke skal oversettes/utvikles på tegnspråk. Det vil bli laget en prioriteringsliste på hva som bør tas først og hva som bør tas senere.

Menighetene oppfordres til aktivt bruk av Døvekirkenes liturgi og det materiell som nå finnes på tegnspråk i form av liturgier, bibeldeler, poesi osv.

Fellesrådet skal jobbe spesielt inn mot at klokker/tegnspåkpoesimedarbeider, kirketjener, danser og organist har en så god grunnleggende visuell og tegnspåklig kompetanse at de kan bidra relevant inn i det ukentlige gudstjenestearbeidet.

3.4. Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspåk.

En visuell gudstjeneste på tegnspåk kan også tilrettelegges for personer og grupper som trenger annen kommunikasjon. Det er det vesentlig at dette ikke går ut over det visuelle og tegnspåket i form av blandingsformer m.m. Gudstjenestene skal være på tegnspåk, og det skal brukes stemmetolk hvor dette trengs. Døvekirken ønsker ikke at tegnspåknorsk brukes i gudstjenestesammenheng. Hørselshemmede som ikke kan tegnspåk, kan også sikres et gudstjenestelig tilbud gjennom bruk av powerpointpresentasjoner av liturgien. Har noen menighetsmedlemmer andre behov (taktil tegnspåktolk, haptisk tolk, skrivetolk, TSS-tolk m.m.), så skal disse ordne med dette selv.

Her skal vi ha et samarbeid med NAV Tolketjenesten for å få en kvalitetsheving på tolkene som tolker i kirkesammenheng. Dette kan blant annet være kurs i kirkespåk og en avtale der tolkene får forberedelsestid.

3.5. Spåkopplæring i Døvekirken

Alle som ved ansettelsen ikke har kjennskap til tegnspåk, skal få en grunnleggende tegnspåkopplæring. Denne opplæringen skal være på minimum ett studieår på universitets- og høyskolenivå for de som har tegnspåk som sitt arbeidsspåk³ (jfr. 3.1-3.2). Andre som ved ansettelsen har tegnspåkkompetanse og trenger mer norskopplæring, skal få en tilsvarende opplæring som de med tegnspåkopplæring får (jfr 3.2).

For at alle ansatte skal oppnå flytende kompetanse i norsk tegnspåk (både døve/hørselshemmede og hørende), så skal det legges til rette for årlige tegnspåkkurs for at alle ansatte skal kunne få tegnspåklig kvalitetsheving i løpet av sitt ansettelsesforhold i Døvekirken. Denne årlige undervisningen bør gjelde alle stillinger uavhengig av stillingsstørrelse da det i Døvekirken er mange ansatte i mindre stillinger. Det skal da utvikles opplæringsplaner etter stillingsstørrelse og tjenestegrupper. Det bør

³ Arbeidsspåk = må kunne spåket for å kunne utføre sin jobb på en tilfredsstillende måte

utvikles fagplaner for etterutdanningen slik at den blir kompetansegivende. Denne undervisningen kan spesielt rette seg mot de språklige utfordringer som ligger i de ulike tjenestegruppene.

Kursingen av de ansatte skal skje sammen, uavhengig av linje, for å skape og ivareta et tegnspråklig arbeidsmiljø.

I tillegg bør det tilbys veiledning for den enkelte ansatt – for eksempel i forkant og etterkant av gudstjenester der veileder observerer gudstjenesten og gir veiledning på det som skjedde under gudstjenesten.

Når stillinger utlyses skal det tas med at tegnspråk er arbeidsspråket slik at våre forventninger er tydelige.

Når det gjelder andre grupper i Døvekirken - så er det ønskelig med seminarer og kurs for alle frivillige som er involvert i Døvekirkenes arrangementer. Poesiseminarer har alltid vært populære.

3.6 Døvekirkenes språkpolitiske rolle

Fellestrådet vil følge opp overfor Oslo bispedømmeråd og Oslo biskop slik at Den norske kirke sentralt og lokalt engasjerer seg aktivt for anerkjennelsen av tegnspråk som offisielt språk. Døvekirken bør stille seg spørsmålet hva dette bør bety for hvordan vi bruker tegnspråk i Døvekirken og hvordan vi oppmuntrer Den norske kirke selv å bruke norsk tegnspråk både i bibeloversettelse, liturgier, kirkelige handlinger, men også i all annen utgivelse av publikasjoner både elektronisk og på andre måter. Fellestrådet vil da utfordre Den norske kirke på å legge inn tegnspråklig informasjon på deres hjemmesider (dette kan også tas opp under punkt 3.1 og 3.2).

Vi bør også kjempe for å få ratifisert FN-konvensjonen for funksjonshemmede i Norge. En annen kampsak er å jobbe for hørendes rett til å få tegnspråktolk - slik at de også får hjemmel til å bestille tegnspråktolk (jfr. Tolkeutredningen). For oss gjelder dette spesielt hørende ansatte i opplæringsfasen og hørende menighetsmedlemmer.

4. Konklusjon og oppfølging

Det er foreslått at prinsippprogrammet forenkles til noen få tydelige punkter. Dette feltet er imidlertid så omdiskutert og har alltid vært det. Derfor velger vi å være overtydelige, og tar heller med flere punkter, enn å ha noen få, vide punkter som kan diskuteres om hva de betyr i det uendelige.

Gruppen foreslår videre at vi kan diskutere om vi skal videreutvikle denne tegnspråkhandlingsplanen til en strategiplan lignende "Strategi for samisk kirkeliv" som ble vedtatt på Kirkemøtet i april 2011. Vi bør ha en strategi for vårt kirkeliv i Døvekirken, vi også.

Døvekirkenes Fellestråd skal utarbeide en strategi for hvordan denne tegnspråkhandlingsplanen kan følges opp, spesielt opplæringen av ansatte.

5. Eksempel på tiltaksskjema

Tiltaksskjemaet skal fellestrådet og menighetsrådene bruke når de arbeider med punktene i denne planen. Hvordan vil fellestrådet og menighetsrådene konkret gjennomføre punktene i det daglige arbeidet? Skjemaet er da et verktøy for å planlegge, gjennomføre og evaluere.

Dette er et eksempel på hvordan skjemaet kan fylles ut:

Handlingsplan	Definisjon	Tiltak	Ansvarlig	Evaluering
Punkt 3.1	Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken, og alle ansatte skal beherske norsk tegnspråk flytende.	Skikk og bruk generelt i Døvekirkenes lokaler	FR	FR en gang i året ifm årsmeldingen
Punkt 3.1	Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken, og alle ansatte skal beherske norsk tegnspråk flytende.	Skikk og bruk i fellestrådsmøter og Døvekirkenes Fellesmøte	Kirkevergen	Kontinuerlig
Punkt 3.2	Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkens virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring	Alle gudstjenestene skal være på tegnspråk	Sognepresten	Kontinuerlig
Punkt 3.4	Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspråk	Bestille tolk fra tolkesentralen	Daglig leder	Kontinuerlig

6. Vedlegg

6.1. Tiltaksskjema til utfylling

Elektronisk versjon finner dere på fellesserveren (legges ut der etterhvert).

6.2. Skikk og bruk (foreløpig)

- ✓ Husk å få blikkontakt før du begynner å snakke. Uten blikkontakt, mister døve informasjon. Vær bevisst!
- ✓ Når du møter to som snakker sammen på tegnspråk, kan du bare gå raskt rett gjennom. Det er det som forstyrrer minst, du trenger ikke bøye deg ned eller si unnskyld.
- ✓ Det er uhøflig å flakke med blikket i en tegnspråklig samtale. Flakking med blikket kan oppfattes som at du ikke er interessert. Som hørende må du prøve å ikke la deg forstyrre av lyder utenfor samtalen.
- ✓ Hvis du ønsker å avbryte en tegnspråklig samtale, gjør det visuelt. Det er lov å avbryte, men gjør det slik at alle kan se avbrytelsen.

6.3. Kirkepolitiske målsetninger for det døvekirkelige arbeidet

På sitt møte 8. juni 2009 gikk Oslo bispedømmeråd inn for 10 kirkepolitiske målsetninger for det døvekirkelige arbeidet :

1. BIBELEN

Lukasevangeliet er oversatt til tegnspråk i regi av Bibelselskapet. Dette arbeidet må fortsette med den målsetning at hele Bibelen blir oversatt til tegnspråk.

2. KIRKEN ER DER DØVE ER SAMLET - MINST EN DØVEMENIGHET I HVERT FYLKE.

På steder som ikke har døvekirke, men der det finnes døveforening og/eller et sosialt, språklig fellesskap mellom døve, er det naturlig at det er et kirkelig tilbud. Målet må være en kvalitativ lik kirkelig betjening som det som tilbys døve i de større byene med egen døvekirke. Målsetningen er 20 - 25 gudstjenester årlig med egen prest og øvrig kirkelig bemanning og ressurstilgang i hvert fylke (noen fylker bør ha to gudstjenestesteder).

3. "SPRETTBOENDE DØVE".

Det må legges til rette for at døve som bor spredt og langt fra døvekirker/døveforeninger får et fullverdig kirkelig tilbud. De betjenes både ved at døvepresten reiser på besøk, at de inviteres til nærmeste døvekirke og at det legges til rette for gudstjenestetilbud lokalt.

4. GUDSTJENESTEREFORM I DØVEKIRKEN.

Døvekirken fikk sin høymesseliturgi i 1995. I samspill med den norske kirkes gudstjenestereform må Døvekirkenes visuelle gudstjeneste utvikles. I tillegg til høymessen må det utarbeides dåps-, konfirmasjons-, vigsels-, gravferds-, og andre liturgier slik at det foreligger alterbøker på visuelt media på tegnspråk. Følgende elementer må utvikles: visuelle poesi og salmer, visuell dans/ballett, visuell kunstnerisk uttrykk, oversettelse av tekststrekene til tegnspråk.

5. KIRKENES REFORMER OG PLANER.

Døvekirken skal inneholde like aktivt, mangfoldig og hyppig gudstjeneste- og menighetsliv som i andre kirker og menigheter i den norske kirke.

Trosopplæringsreformen, gudstjenestereformen, diakonireformen, kunst i kirken, demokratireformen mm skal også gjelde i Døvekirken.

6. "FAGRÅD FOR VISUELL TEOLOGI, TROSOPPLÆRING OG DIAKONI".

Videreutvikle den visuelle kirkelige tjeneste gjennom et aktivt faglig arbeid knyttet til døveprosten og Oslo bispedømmeråd. Sette i gang rekrutteringsarbeid for å få flere søkere til stillinger i Døvekirken.

7. BEREDSKAPSORDNING FOR DØVEPROSTIET.

Opprette beredskapsordning for Døveprostiet i likhet med øvrige prostier innen den norske kirke.

8.MEDIA.

Målet er døvegudstjeneste på NRK1 hver søndag. I tillegg trengs et tilsvarende tilbud som morgenandaktene på radio, for døve vil det bety morgenandakt på TV på tegnspråk.

9. WEB.

Utvikle Døvekirkenes websider.

10. KIRKEN.NO

Informasjon på www.kirken.no på tegnspråk

VEDLEGG 2: KOMPETANSEPLAN FOR DØVEPROSTIET

MÅLSETTING:

Døvekirken er ein teiknspråkleg arbeidsplass.

Døveprostiet er eit læringsfellesskap og driver med aktiv kompetanseutvikling.

Alle tilsette skal oppnå ein grunnkvalifikasjon som prest, kateket eller diakon og teiknspråkkompetanse tilsvarande 60 studiepoeng innan 3 år etter tilsettinga.

Alle tilsette skal etter dette oppnå vidareutdanning tilsvarande 90 studiepoeng innan 9 år.

Alle tilsette skal halde utdanninga si ved like gjennom etterutdanning.

I lag med fagforeiningane skal det bli etablert spesialistprogram for å spesialisere seg som «Døveprest», «Døvekateket» og «Døvediakon».

GRUNNKOMPETANSEN

Grunnkompetansen er den kompetansen vi trenger for å kunne utføre tenesta vår på ein god måte. Tilsette i Døveprostiet trenger to grunnkompetansar: kyrkjefagleg og teiknspråkleg. Å oppnå denne grunnkompetansen har førsteprioritet.

Teiknspråk er ein del av grunnkompetansen vår og vil alltid vere eit prioritert studieemne.

Vi skal ikkje vere kyrkje for døve, men av døve. Difor er vi avhengige av å ha kvalifiserte tilsette med morsmålskompetanse i teiknspråk. Når ein tilsett har god teiknspråkkompetanse men manglar kyrkjefagleg kompetanse har det å oppnå denne førsteprioritet.

Det vil vere krevjande å finne tilsette som frå starten av har full grunnkompetanse både blant dei med teiknspråk og dei med andre språk som morsmål. Det er også ei mål å rekruttere fleire døve og hørselshemma inn i teneste i Døveprostiet. Difor skal det vere mogleg å starte i tenesta i Døveprostiet utan fullstendig grunnkompetanse. Det er mogleg å oppnå denne kompetansen gjennom eit traineeprogramm.

TRAINEEPROGRAMMET I DØVEPROSTIET

Traineeprogrammet skal sikre at alle tilsette i Døveprostiet oppnår full grunnkompetanse i løpet av 2-3 år i tenesta. Det vil også vere behov for vegleiing i denne tida slik at medarbeidarar blir leia inn i tenesta i Døveprostiet. Kjernen i traineeprogrammet er følgjande punkt:

- Grunnopplæring i norsk tegnspråk
- Grunnopplæring i praktisk døvekirkelig teologi, trosopplæring og diakoni.
- Vegleiing
- Vurdering gjennom hele programmet
- Endeleg lønnsvurdering ved avsluttinga av programmet etter 2.3.4 HTA pkt. 1 a

Nye tilsette som manglar delar av grunnkompetansen skal plasserast i andre stillingskategori (0930 prest, 0936 kateket eller 1065 konsulent) og lågare lønstrinn frem til dei oppnå grunnkompetansen.

ETTERUTDANNING

Grunnkompetansen skal haldast ved like. Til dette skal alle tilsette setje av 22 arbeidsdagar for året i arbeidsplanane sine.

Difor får alle tilsette tilbod om to veker med etterutdanning i skjeringspunktet mellom norsk teiknspråk og praktisk teologi i året.

I tillegg skal det leggjast til rette for at den enkelte tilsette får stipend til å delta på ei internasjonal konferanse årleg på fagfeltet sitt. Anna kvart år blir det arrangert eit internasjonalt møte i regi av IEWG (International Ecumenical Working Group), der Døveprosten har ein representant.

Dei andre år skal det bli arrangert nordiske konferansar.

Kvart år skal det bli arrangert to fagdagar i Døvekirken, ein for tilsette i Døveprostiet og ein for alle tilsette i Døvekirken, der Døveprosten og kyrkjeverja er ansvarleg i lag.

Etterutdanning må også skje for alle i Døveprostiet som jobbar med trusopplæring. Dette skjer gjennom to fagmøter: Ein på våren for kateketar og trusopplærarar og ei som blir arrangert i tilknytning til trusopplæringskonferansen til hausten, der også dei involverte prestane deltek.

Både fagmøter, nordiske og internasjonale møter brukar både interne og eksterne foredragshaldarar.

VIDAREUTDANNING

Kompetansen i Døveprostiet skal bli utviklet vidare.

Vidareutdanning skal skje gjennom kurs som gir målbar kompetanse i form av studiepoeng (SP).

Vidareutdanning skal vere relevant for tenesta i Døveprostiet, difor legg ein i samarbeid med utdanningsinstitusjonane til rette for relevante kurs. Samstundes leggjast det til rette for eit mangfald av kompetanse slik at den enkelte tilsette kan bruke sin kompetanse til nytte for både den enkelte kyrkjelyden og heile prostiet. Søknad om individuell vidareutdanning skal bli sendt tenesteveg til REU fortrinnsvis gjennom kompetansekartet.

Godkjent og relevant vidareutdanning skal frem til 90 SP gi eit lønnstrinn ekstra for 10 SP i lokale lønnsforhandlingar.

OPPFØLGING

I medarbeidersamtaler i prostiet er kompetanse og ynskjer om framtidig kompetanse eit fast tema. Når ein får fri med lønn og stipend til å gjennomføre kurs som gir studiepoeng skal dette som regel utløyse i bindingstid på 6 månader for kvar 10 SP som kurset kan gi. Bindingstida skal starte etter at kurset er avslutta og den tilsette har sendt ein kopi av vitnemålet og eventuelle avhandlingar frå kurset. Tilsette bør også stå til disposisjon for å presentere resultat frå vidareutdanning i etterutdanningsprogrammet.

VIKARBEHOV

Ved felles etter- og vidareutdanning får vanlegvis ein prest ansvar for heile landet. Han/hun kan likevel være deltakar på møtet, men det bør fortrinnsvis brukast prester som ikkje deltek på denne etterutdanninga.

Ved anna etter- og vidareutdanning skal vikarbehov dekkjast internt i samarbeidsområdet.

PRIORITERTE TEMA I KOMPETANSEUTVIKLINGA I DØVEPROSTIET

KONTINUERLEG

- Norsk teiknspråk i kyrkjeleg praksis
- Trosopplæring

PROSJEKT

- Minoritet (2013-2015) som ein del av Kulturelt og religiøst mangfald
- Liturgisk tenking og praksis (2015-2017)

NORSK TEIKNSPRÅK I KYRKJELEG PRAKSIS

Om Døvekirken skal vere kyrkje av døve, er det behov for auka kompetanse for å kynne kommunisere og uttrykke den kristne trua på norsk teiknspråk. Dette krev auka kompetanse både av dei tilsette i Døveprostiet, men også av andre, blant anna tolkar. Døvekirken har vedtatt ein Handlingsplan for teiknspråk som skal følgjast opp.

LITURGISK TENKING OG PRAKSIS

Etablering av gudstenestereform i Døvekirken med utvikling av gudsteneste og kyrkjelege handlingar i lys av Gudstenestereforma i Den norske kyrkja har vært et hovudtema i 2011. Døvekirkenes fellesråd etablerte ei arbeidsgruppe tidleg i 2011 som la fram ein plan som ble vedtatt på fellesmøte 29. mai 2011. Denne planen blei så konkretisert og sendt til Oslo bispedømmeråd og Oslo biskop til vidare oppfølging. Planen er at det i Døvekirken blir utvikla ei Gudstenestereform i perioden 2013 – 2015 slik at kyrkjelydane i Døvekirken har ei fornya liturgi på teiknspråk frå og med 1. søndag i advent 2015.

TROSOPPLÆRING

Vi har ein både lokale planer og ein nasjonal plan for trusopplæring i Døvekirken, men ennå er ikkje trusopplæringsreforma fullt gjennomført i Døveprostiet. Trusopplæringa er i særleg grad avhengig av å vere aktuelt og må difor vidareutviklast kontinuerleg.

MINORITET

Mange døve i dag forstår seg som del av ei kulturell og språkleg minoritet i det fleirkulturelle Noreg. Dette ser vi også i Døvekirken blant anna i handlingsplanen for teiknspråk. Døvekirken blir kyrkje av døve. Men kva meiner det å vere minoritet? Korleis kjennast det? Kva trugar minoritetar? Kva feil kan ein gjøre når jobbar for og med minoritetar? Kvifor definerer døve seg som språkleg og kulturell minoritet? Dette temaet handlar om verdigrunnlaget og sjølvforståinga av Døvekirken i det fleirkulturelle Noreg og har difor høg prioritet.

VEDLEGG 3: BEMANNINGS- OG PERSONALSTRUKTUR OG –STRATEGI I DØVEPROSTIET

PRINSIPP:

- 4 avdelingar: Samarbeidsområde Nord, Samarbeidsområde Vest, Samarbeidsområde Aust og Prostestaben
- Alle prestane skal bruke inntil 10 % og andre inntil 20 % av tenesta si i prostiet. Resten brukast i eget samarbeidsområde.
- I kvar samarbeidsområde er det ein prest som har eit ansvar for å koordinere samarbeidet og arbeidsplanane. Denne funksjonen er ikkje fast knyta til ein plass men leggjast til ein sokneprestane.
- Ferie og permisjonar dekkast inn i samarbeidsområdet.
- Alle skal dekke opp for kvarandre og arbeidet skal fordelast likt
- Prostestaben bruker opp til 10 % av stillingane sine som vikar og kan gå inn som vikar f.eks. ved akutt sjukdom.
- Vi har per 1.1.2013 berre lønn til 14,5 stillingar på DØVE men 16 stillingar i drift.
- Vi har 2 grunnkvalifikasjonar: Prest og kateket som kan oppnåast i løpet av 3 år gjennom traineeprogrammet

BEMANNING:

SAMARBEIDSOMRÅDE NORD

○ Sokneprest Trondheim	
○ Sokneprest Tromsø, Nord Hålogaland	
○ Kapellan Trondheim	
○ Kateket Trondheim	TRO
○ Kateket 50% Tromsø	TRO har ikkje fått midddlar ennå

SAMARBEIDSOMRÅDET VEST

○ Sokneprest Bergen (og Bjørgvin)	
○ Sokneprest Stavanger	
○ Sokneprest Møre	
○ Kapellan Bergen	
○ Kapellan Kristiansand og Agder	Andre prioritet ved nye midddlar på prestebudsjettet
○ Kateket Bergen	TRO
○ Kateket Stavanger	
○ Kateket 50 % Stavanger	TRO
○ Kateket 50 % Møre	TRO har ikkje fått midddlar ennå

SAMARBEIDSSOMRÅDE AUST

- **Sokneprest Oslo**
- **Kapellan Vestfold og Telemark** I dag seniorprest men vi har ikkje midddlar til det → første prioritet ved nye midddlar på DØVE (prestebudsjettet)
- **Kapellan Oslo (og Borg)**
- **Kapellan Oslo (og Hamar)** Ressursen må inn på Vestfold frem til dekking der
- **Kateket Oslo**
- **Kateket Vestfold og Telemark** TRO 50% har ikkje fått midddlar til resten
- **Diakon**

PROSTESTABEN

- **Døveprosten**
- **Rådgivaren** Har berre midddlar til 50% - tredje prioritet på DØVE
- **Koordinator**